

Llais Ogwan

Papur Bro Dyffryn Ogwen

Ionawr 2015

Rhif 451

50c

Blwyddyn Newydd Dda i'n Holl Ddarllenwyr

“Dewch at eich gilydd...

Y Côr Unedig Llun: Heulwen Roberts

...a bloeddiwch ynghyd”

A hithau'n nos Sul cyn y Nadolig, daeth cynulleidfa deilwng iawn i Gapel Jerusalem i'r Gwasanaeth Cymunedol, sydd erbyn hyn wedi dod yn draddodiad yn y fro. Hyfryd oedd gweld plant ac oedolion y Dyffryn yn dod at ei gilydd i ddathlu Gŵyl y Geni. Yn ogystal â darlleniadau gan Alun Llwyd, Angharad Llwyd a John Ogwen, cafwyd eitemau cerddorol gan yr unawdydd Elliw Mai, y telynor Dylan Cernyw, a dim llai na phedwar côr – Côr y Dyffryn, Côr Meibion y Penrhyn, a Chôr lau a Chôr Hŷn Ysgol Dyffryn Ogwen. Beti Rhys oedd wrth yr organ.

Uchafbwynt y noson oedd datganiad gan y corau o 'Bachgen a Aned' allan o'r 'Meseia' gan Handel, gyda'r gynulleidfa'n llawn gwerthfawrogiad. 'Roedd pawb a oedd yn cymryd rhan yn gwneud hynny'n ddi-dâl, a bydd y casgliad anrhydeddus iawn o £432.87 a wnaed yn cael ei ddyblu gan lywodraeth San Steffan. Felly, bydd £865.74 yn cael ei drosglwyddo i gronfa apêl anffodusion Syria.

Meddai Menai Williams, trefnydd y noson, “Hoffwn ddiolch o galon i bawb am eu cefnogaeth i'r Gwasanaeth Nadolig Cymunedol.”

Lluniodd Dilwyn Owen yr englyn canlynol ar gyfer rhaglen y Gwasanaeth Nadolig Cymunedol a gynhaliwyd yng Nghapel Jerusalem:

Y Nadolig

Dyro heddwedd yw ein gweddi, - i ni oll
Âr un naws eleni
Uno drwy ddathlu'r Geni
A dod at Dy breseb Di.

Marchnad Ogwen

Blwyddyn Newydd Dda bawb.
Diolch i bawb a ddaeth i'r Farchnad
Nadolig fis Rhagfyr. Diwrnod i'w gofio!
Diolch i Siôn Corn (a'i wraig) am daro i
mewn a rhannu melynion i'r plantos ac i'r
Boncathod am y naws Nadoligaidd hyfryd.
Llawer o ddiolch.

Stondinau bwyd newydd yw'r pwyslais ar
ddechrau 2015 ac mae rhai da ac o safon
uchel ar y gweill gennym.

Croeso mawr i Stondin Oinc Oink i
Farchnad Ogwen. Cewch brynu cig moch
ffres gan Ela o'r stondin yma - sydd yn
broffesiynol iawn gan ei bod yn oergell
hefyd! Mae'n gwerthu pob math o
ddanteithion sydd wedi eu cynhyrchu ar y
fferm yn Llithfaen yn ogystal â chig moch o
bob math. Mae'r cwmni wedi ennill gwobr
yn y Sioe Aeaf yn Llanelwedd am eu
cynnyrch ac rydym yn ffodus iawn eu cael
yn fisol yn y Farchnad.

Mae Popty Hadau Pwmpen wedi dechrau
gyda ni ym Marchnad Ionawr. Dyma eich
cyfle i brynu bara cartref o bob math yn
ogystal â nwyddau crwst megis quiches a
nwyddau pob. Croeso i Claire o
Borthaethwy.

Mae gobaith da y bydd Caws Rhyd y Delyn
yn ôl gyda ni ym Marchnad Chwefror.
Bu newid yn nhrefn Stondin Elusen, Côr y
Penrhyn yn Ionawr a Haf Thomas yn dod
yn Chwefror. Yr un nesaf sy'n rhydd yw
Awst.

Edrychwn ymlaen am eich croesawu ar y
14eg o Chwefror.

Gwybodaeth gyfredol ar ein gwefan
www.marchnadogwen.co.uk a hefyd ar
Facebook

Llais Ogwan

PANEL GOLYGYDDOL

Derfel Roberts
hylaw@btinternet.com

Ieuan Wyn
cylch@tiscali.co.uk

Lowri Roberts
l.roberts11@btinternet.com

Dewi Llewelyn Siôn
dewision@hotmail.co.uk

Fiona Cadwaladr Owen
Fiona@fowen.wanadoo.co.uk

Siân Esmor Rees
sian_esmor@btinternet.com

Neville Hughes
nev_hughes@btinternet.com

Dewi A Morgan
dewimorgan@live.co.uk

Trystan Pritchard
trystanrp1@gmail.com

Walter W Williams
waltermenai@yahoo.co.uk

SWYDDOGION

Cadeirydd:
Dewi A Morgan, Park Villa,
Lôn Newydd Coetmor, Bethesda,
Gwynedd LL57 3DT ☎ 602440
dewimorgan@live.co.uk

Trefnydd Hysbysebion:
Neville Hughes, 14 Pant,
Bethesda LL57 3PA ☎ 600853
nev_hughes@btinternet.com

Ysgrifennydd:
Gareth Llwyd, Talgarnedd,
3 Sgwâr Buddug, Bethesda
LL57 3AH ☎ 601415
garethllwyd197@btinternet.com

Trysorydd:
Godfrey Northam, 4 Llwyn Bedw, Rachub,
Llanllechid LL57 3EZ ☎ 600872
godfreydnortham@hotmail.co.uk

Y Llais Drwy'r Post:
Owen G Jones, 1 Erw Las, Bethesda,
Gwynedd LL57 3NN ☎ 600184
post@llaisogwan.com

Golygydd y Mis

Golygwyd y mis hwn gan Ieuan Wyn. Golygydd mis Chwefror fydd Dewi Llewelyn Siôn, Tafarn y Sior, 35-37 Ffordd Carneddi, Bethesda, LL57 3SE Ffôn: 07940905181 dewision@hotmail.co.uk

Pob deunydd i law erbyn dydd Mercher, 4 Chwefror, os gwelwch yn dda.

Plygu nos Iau, 19 Chwefror, yng Nghanolfan Cefnfaes am 6.45.

Nid yw pwyllgor Llais Ogwan na'r panel golygyddol o angenrheidrwydd yn cytuno â phob barn a fynegir gan ein cyfranwyr.

DYDDIADUR Y DYFFRYN

2015

Ionawr

24 Bore Coffi Cronfa Tracy Smith. Cefnfaes. 10.00 – 12.00.

27 Cangen Plaid Cymru Dyffryn Ogwen. Cefnfaes am 7.00.

27 Te Bach Eglwys y Gelli, Tregarth am 2.00.

28 Plaid Lafur Dyffryn Ogwen. Cefnfaes am 7.30.

29 Theatr. Mr Bulkeley o'r Brynddu. Neuadd Ogwen am 7.30.

29 Merched y Wawr Bethesda. Marian Hughes – Taith i'r India. Cefnfaes am 7.00.

31 Pesda Roc – Dafydd Iwan a gwestai arbennig. Neuadd Ogwen am 7.30.

Chwefror

02 Merched y Wawr Tregarth. Bet Jones, Rhiwlas. Festri Shiloh am 7.30.

05 Sefydliad y Merched Carneddi. Parchg. Marcus Robinson. Cefnfaes am 7.00.

09 Cymd. Hanes D. Ogwen. James Griffiths. Festri Jerusalem 7.00.

12 Cymdeithas Jerusalem. Dafydd Jones Morris. Y Festri am 7.00.

14 Marchnad Ogwen. Neuadd Ogwen. 9.30 – 1.30.

17 Te Crempog Eglwys y Gelli, Tregarth am 2.00.

19 Plygu Llais Ogwan. Canolfan Cefnfaes am 6.45.

25 Plaid Lafur Dyffryn Ogwen. Cefnfaes am 7.30.

26 Merched y Wawr Bethesda. Pedwarawd y Fenai. Caffi Coed y Brenin am 7.00.

27 Cyfarfod Blynnyddol Plaid Cymru Dyffryn Ogwen. Cefnfaes am 7.00.

28 Marchnad Pesda. Neuadd Ogwen

28 Pesda Roc – Steve Eaves a Lleuwen Steffan. Neuadd Ogwen am 7.30.

Clwb Cyfeillion Llais Ogwan

Gwobrau Ionawr

£30.00 (1) Angharad Huws, 14 Ffordd Pant, Bethesda.

£20.00 (98) Godfrey D. Northam, 4 Llwyn Bedw, Rachub.

£10.00 (139) Eirlys Edwards, 23 Pentref Llandygái.

£5.00 (189) A. Ray Davies, 9 Heol Ifor, Caerdydd.

Ariennir yn rhannol gan Lywodraeth Cymru

Rhoddion i'r Llais

£100.00 Er cof am Emlyn Evans, Rhos y Nant, Bethesda.

£10.00 Carys O'Connor, Godre'r Parc, Sling.

£20.00 Er cof am Kate Rosser, Penisarwaun, (Rhiwlas gynt), oddi wrth y teulu.

£20.00 Er cof annwyl am Rhiannon Rowlands, oddi wrth Arthur, Olwen, Myrddin, Huw a'r teulu.

£200.00 Cyngor Cymuned Llandygái.

£300.00 Cyngor Cymuned Pentir.

£5.00 Mair Jones, Bryn Onnen, Bethesda.

£20.00 Ifor a Beti Lewis, Abergynolwyn, er cof am Richard a Sylvia Roberts ac Iris Jones.

£10.00 Dr Gwen Gruffudd, Aberystwyth.

£10.00 Dr Elwyn Hughes, Ystradgynlais.

£10.00 Mr DW Thomas, Barrow in Furness.

£50.00 Bryn Roberts, Caerdydd a Mrs Jois Snelson, Dinbych er cof am eu rhieni, Caeron a Nancy Roberts, Erw Faen, Tregarth.

Diolch yn Fawr

Archebu Llais Ogwan drwy'r Post

Gwledydd Prydain - £20
Ewrop - £30
Gweddill y Byd - £40

Owen G. Jones, 1 Erw Las, Bethesda, Gwynedd LL57 3NN
post@llaisogwan.com
☎ 01248 600184

Llais Ogwan ar Dâp

Os gwyddoch am rywun sy'n cael trafferth â'i olwg, ac a hoffai dderbyn copi o'r Llais ar gasét bob mis, cysylltwch ag un o'r canlynol:

Gareth Llwyd ☎ 601415

Neville Hughes ☎ 600853

Hysbysebu yn y Llais

I hysbysebu yn Llais Ogwan ac i drafod telerau a'ch holl anghenion cysylltwch â:

Neville Hughes, 14 Pant,
Bethesda LL57 3PA ☎ 600853
nev_hughes@btinternet.com

Cyhoeddir gan Bwyllgor Llais Ogwan @Llais_Ogwan

Cysodwyd gan Tasg,
50 Stryd Fawr Bethesda,
LL57 3AN ☎ 07902 362 213
post@tasg.co.uk

Argraffwyd gan Wasg Ffrancon,
Dôl Ddafydd, Bethesda LL57 3LY
☎ 01248 601669

Annwyl
Ddarllenwyr

Annwyl Ddarllenwyr,
Diolch i Gareth Jones am hanes difyr drwy'r Llais am bêl-droed ym Methesda dros gymaint o flynyddoedd. Rwy'n cytuno na wêl neb amser yr un fath eto, a'r cofion cyntaf i mi oedd hogiau lleol yn chwarae am bleser, a'u llwyddiant yn trafaelio yn eang. Daeth y newid yn rhy fuan gyda chwaraewyr yn trafaelio o ochrau Lerpwl am bres, ac ond lle i un neu ddau o'r ardal fel Reg Williams, Emrys Owen neu Cemlyn Jones yn y tîm.

Er hynny cafodd pawb bleser mawr gyda lefel y pêl-droed, a'r llwyddiant yn enwedig dan ofal Tommy Jones, yn y chwech a'r saithdegau. Rwy'n cofio fy nhad, Emlyn Davies, a fu'n rhedeg y lein am flynyddoedd, yn fy ngalw o swyddfa ym Mharc Ninian ar ôl i'r tîm cael eu trechu 6 - 1 gan un o dimau gorau Cymru. Yn sicr, fel mae Gareth wedi dweud, hi oedd y gêm fwyaf erioed i'r Clwb, a diolch i bawb a wnaeth hynny a gweddill o'r stori hir hon yn bosib.

Rhaid cofio hefyd am gyfraniad y Bingo.

Pob dymuniad da i'r Llais yn 2015.

Yn gywir,
John Ffrancon Davies
7 Winkfield Road,
Windsor
01753 862599

Annwyl Ddarllenwyr,

Canolfan Hanes Uwchgwyrfai
Yn y flwyddyn newydd hon bydd Canolfan Hanes Uwchgwyrfai yng Nghlynnog yn parhau gyda'r gyfres arloesol, 'Ein Gwir Hanes'. Eisoes trefnwyd tri chyfarfod i edrych yn fanylach ar gyfnodau allweddol yn hanes ein gwlad ac fe hyderwn y bydd gan ein cyd-Gymry ddiddordeb mawr mewn clywed amdanynt. Dyma'r dyddiadau i'ch dyddiaduron:

Chwefror 7fed 2015
Thomas Gee a Rhyfel y Degwm.

Mai 16eg 2015
Y Brythoniaid a'r Hen Ogledd mewn Hanes a Llên.

Hydref 17eg 2015
Tuduriaid Penmynydd : Meibion Darogan?

(Pob cyfarfod yn dechrau am 10.30 ac yn dod i ben tua 2.30pm)

Fel arfer, rydym wedi sicrhau siaradwyr brwd o'r safon uchaf sydd yn dra hyddysg yn eu meysydd.

Y cyn-Aelod Cynulliad a Dirprwy Brif Weinidog Cymru, Ieuan Wyn Jones, a'r hanesydd a'r awdur toreithiog Bob Morris fydd yn ein

harwain yn ystod cyfarfod mis Chwefror.

Yn y bore, Ieuan Wyn Jones fydd yn cloriannu bywyd a dylanwad y newyddiadurwr radical ymneilltuol Thomas Gee a fu mor allweddol yn hanes Rhyfel y Degwm. Ieuan yw awdur y cofiant ardderchog diweddar i Thomas Gee. Cawn gefndir a hanes cyffrous Rhyfel y Degwm gan Bob Morris. Achos y werin bobl yn gwrthryfela'n ddewr yn erbyn anghyfiawnderau ydyw ac er bod cymaint o sylw wedi ei dalu i 'Helynt Beca' yn ne Cymru, yma yn y gogledd helyntion Rhyfel y Degwm oedd y digwyddiad mawr. Ni chafodd hanner y sylw a haedda ac nid ydyw mor hysbys i'n cenedl ag y dylai fod.

Felly, dyma gyfle gwych i chi ymgyfoethogi yn ein gwir hanes yn ystod ail hanner y bedwaredd ganrif ar bymtheg.

Rhan gyson o genhadaeth arloesol Canolfan Hanes Uwchgwyrfai yw'r cyfarfodydd 'Ein Gwir Hanes', a ni chodir tâl o gwbl. Darperir paned a chroeso cynnes, ond rhaid i fynychwyr ddod â bocs bywd gyda nhw.

Am ragor o fanylion, cysylltwch â ni:
01286 660 546/853/655
E-bostiwch:
canolfanuwcgwyrfai@gmail.com
Yn gywir,
Jina Gwyrfai

Annwyl Ddarllenwyr,
Yn ystod misoedd Tachwedd a Rhagfyr, cynhaliodd Prifysgol Bangor gyfres o ddarlithoedd cyhoeddus yn Neuadd Ogwen. Nod Cyfres 6 oedd darparu darlithoedd gwreiddiol, cyfrwng Cymraeg, yn trafod ystod eang o bynciau a hynny ar gyfer cyhoedd ardal sydd â chysylltiadau hanesyddol hysbys â'r Brifysgol. Cafwyd darlithoedd ar zombis y Mabinogi, defnydd o'r Gymraeg ar Facebook, seicoleg plant, sinema'r Eidal wedi'r Ail Ryfel Byd, hanes y brwydro cyfreithiol ynghylch llongddrylliad y Titanic a darlith ar lên Cymry Llundain. Traddodwyd y cyfan dros gyfnod o chwe nos iau yn Neuadd Ogwen - canolfan sy'n adnodd arbennig ac yn gaffaeliad mawr i'r ardal - a phleser yw nodi i'r gyfres lwyddo'n rhyfeddol, gyda chyfanswm o 125 o bobl yn mynychu'r darlithoedd a'r gyfres yn derbyn sylw ar Radio Cymru, ym mhapurau wythnosol y dalgylch ac ar y gwefannau cymdeithasol.

Hoffwn ddiolch o waelod calon i bawb a gefnogodd y gyfres a gobeithiaf yn fawr eich bod wedi mwynhau ac wedi cael budd ohoni. Yn dilyn yr ymateb cadarnhaol a gafwyd i'r gyfres gyntaf, braf yw gallu cyhoeddi bod cynllunio ar gyfer ail gyfres eisoes ar waith. Diolch unwaith eto a dymuniadau gorau ar gyfer 2015.

Yn gywir,
Rhodri Ll. Evans
Prifysgol Bangor

Annwyl Gyfeillion,
Rwyf wrthi ar hyn o bryd yn gweithio ar lyfr sy'n dwyn y teitl Gwlad o Gofebau, er fy mod hefyd yn ystyried ei alw yn Colli'r Hogiau. Bwriad Gwlad o Gofebau yw edrych ar y Rhyfel Mawr o ongl wahanol. Er mai Gwlad o Gofebau yw teitl y gyfrol arfaethedig ar hyn o bryd, nid y cofebau eu hunain sy'n bwysig, ond y rhai a enwir arnynt. Pwy oedd y miloedd hyn o fechgyn a enwir ar y cofebau? A dyna sy'n wahanol yn y gyfrol hon. Amlinellir y cefndir hanesyddol, yn naturiol, ond nid ar hanes y rhyfel ei hun nac ar hanes y gwahanol frwydrau y mae'r pwyslais, ond, yn hytrach, ar y bechgyn a gymerodd ran yn yr ymladd. Ar hanesion personol y mae prif bwyslais y gyfrol, ac nid hanesion y bechgyn yn unig ychwaith. Mae'r bennod 'Ymgeledd Gwragedd y Groes' yn y gyfrol yn adrodd hanes y merched hynny o Gymru a fu'n gweini ar y cleifion ar y Ffrynt Gorllewinol a'r Ffrynt Dwyreiniol, sef merched y Groes Goch.

Ar ôl cyflwyno hanes rhai o'r cofebau, yn fyr, adroddir hanes rhai o'r bechgyn a enwir arnynt, gan ganolbwyntio ar y straeon mwyaf diddorol, ond gan roi darlun cyffredinol o effaith y rhyfel ar deuluoedd Cymru ar yr un pryd. Dyfynnir o'u llythyrau a'u dyddiaduron. Dyfynnir englynion a cherddi coffa iddynt. Rhwir wyneb i'r enw, a thrwy adrodd hanes rhai unigolion, daw trasiedi'r rhyfel yn fyw. O safbwynt lluniau, bwriedir cynnwys ffotograffau gwreiddiol yn y llyfr yn ogystal â hen luniau o'r milwyr a'u teuluoedd, ac yn y blaen.

Bwriad y llythyr hwn yw apelio am ddeunydd. Os oes gennych llythyrau neu ddyddiaduron gan rai a fu'n gwasanaethu mewn rhyw fodd neu'i gilydd yn y rhyfel, neu luniau ohonynt, neu'r ddau, byddwn yn ddiolchgar iawn ichi am gysylltu â mi. Os nad ydych yn awyddus i ollwng gafael ar y deunydd gwreiddiol sydd yn eich meddiant, gellwch anfon llungopiau ataf neu drosglwyddo deunydd imi drwy gyfrwng fy nghyfeiriad eboost.

Hoffwn ddiolch ichi ymlaen llaw am eich cymorth a'ch cydweithrediad. Rhwir cydnabyddiaeth i bawb a roddodd ddeunydd imi yn y gyfrol.

Yn gywir iawn,
Alan Llwyd
71 Ffordd Pentrepoeth,
Treforys,
Abertawe,
SA6 6AE.
Ffôn: 01792 792829
alan.llwyd@googlemail.com

Cofadail y Milwyr, Bethesda. Llun: Emyr Roberts

Bethesda

Fiona Cadwaladr Owen,
Bryn Meurig Bach,
Coed y Parc, Bethesda,
LL57 4YW ☎ **601592**

Joe Hughes,
Awel y Nant,
Ffordd Ffrydlas, Bethesda
☎ **601902**

Babi Newydd
Llongyfarchiadau i Rhodri a Rhian Evans, Rhos-y-nant ar achlysur hapus genedigaeth eu merch fach, Llio Gwyn, chwaer fach i Bleddyn.

Taid a nain
Llongyfarchiadau i Mr a Mrs Arfon Evans, Erw Las, ar ddod yn daid a nain i Llio Gwyn.

Hefyd i Mrs Phyllis Evans ar ddod yn hen nain a Mr Joe Evans ar ddod yn hen daid.

Cydymdeimlo
Drwg iawn oedd gennym glywed am farwolaeth Tom Morgan, 9 Glanogwen. Anfonwn ein cydymdeimlad cywiraf at Vera, Gwyn, Dylan, Nerys a’r teulu oll yn eu profedigaeth.

Priodas Ruddem
Pob dymuniad da a llongyfarchiadau i Mr a Mrs Dafydd Roberts, Maes Coetmor ar achlysur dathlu eu priodas ruddem ar 14 Rhagfyr.

Cydymdeimlo
Anfonwn ein cydymdeimlad at ddau deulu a fu mewn profedigaeth yn ddiweddar, o golli eu hewythr, Mr Llew Hughes, Bylchau, ar 17 Rhagfyr, sef Arwel, Linda a’r teulu, Garneddwen, ac Anwen, Gareth a’r teulu, Bryn Caseg.

Diolchiadau
Dymuna Jean Thomas, 39 Abercaseg, ddiolch o galon i bawb am yr holl ddymuniadau da a dderbyniodd ar achlysur ei hymddeoliad o’i gwaith yn Ysgol Abercaseg yn ddiweddar. Diolch yn fawr am y cardiau a’r anrhegion. Diolch yn arbennig i holl staff yr ysgol ac i’w ffrindiau i gyd.

Dymuna Angharad Huws, 14 Pant, ddiolch i bawb am yr holl gardiau ac anrhegion a dderbyniodd ar ei phen-blwydd arbennig yn ddiweddar. Diolch o galon i bawb am eu caredigrwydd!

Ysbyty
Cofion cynnes a phob dymuniad da i’r rhai a fu yn yr ysbyty yn ddiweddar, a da deall eich bod yn gwella:-
Mrs Janet Hughes, Ystâd Coetmor;
Gethin Saynor, Maes Coetmor;
Mrs Ann Parry, Adwy’r Nant;
Mrs Megan Phillips, Rhos Gordon;
Mr Tom Morgan, Glanogwen;
Mrs Eleanor Jones, Bryn Caseg;
Mr Billy Williams, Maes-y-garnedd;
Mrs Mair Jones, Ffordd Bangor;
Mr Colin Williams, Adwy’r Nant.

Cyfeillion Ysbyty Gwynedd
Nos Sul, 7 Rhagfyr 2014, yn Eglwys

y Santes Fair, Porthaethwy, cynhaliwyd ein Gwasanaeth Carolau, wedi ei drefnu gan un o’r aelodau, sef Mr Norman Evans. Cafwyd gair o groeso a gweddi agoriadol gan y Ficer, y barchedig Angela Williams.

Cafwyd darlleniadau gan aelodau’r Cyfeillion, sef Geraint Roberts, Glenys Morgan, Dewi Morgan, Iona Jones, Ann Roberts a’n llywydd, Mair Griffith. Cafwyd darlleniadau hefyd ar ran Merched y Wawr gan Eleri Edwards, ar ran Cyngor Porthaethwy gan y Maer, Michael Davies, ac ar ran Eglwysi’r Borth gan y Parchedig Geraint Roberts. Cyflwynwyd unawd gan Norman Evans a dau ddatganiad o safon uchel iawn gan ddisgyblion Ysgol David Hughes. Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad gan gadeirydd y cyfeillion, Joe Hughes. Wedi’r gwasanaeth cafwyd paned a mins pei trwy drefniant Eirlys a Caroline gyda chyfraniad gan yr aelodau.

Marwolaeth
Dydd Mawrth, 30 Rhagfyr, gartref wedi salwch blin, bu farw Mrs Joan Mary Morris, 38 Adwy’r Nant yn 72 oed. Priod annwyl Mr Meirion Morris, mam a mam-yng-nghyfraith Alison, Verna a Darren. Nain hoffus Amy, Klara, Daniel a Chloe a chwaer a chwaer-yng-nghyfraith Eric a Sue Roberts, Ty’n y Maes a modryb Katie, Richard a Rebecca.

Cynhaliwyd ei hangladd ddydd Iau, 8 Ionawr gyda gwasanaeth yn Eglwys Crist, Glanogwen ac amlosgfa Bangor. Anfonwn ein cydymdeimlad atoch chi, Meirion, a’r teulu i gyd yn eich profedigaeth.

Gorffwysfan, Stryd Fawr, 9 Rhagfyr 2014

Te Nadolig
Aeth yr aelodau i Ysgol Dyffryn Ogwen ar wahoddiad caredig Adran Arlwyyo a Lletygarwch Blwyddyn 10 dan ofal Miss Ceri Ogwen Jones i gael te prynhawn Nadoligaidd ac adloniant ysgafn. Cafwyd croeso cynnes iawn gan y pennaeth, Mr Alun Llwyd, ac aelodau o’r staff. Cafwyd te ardderchog, gyda’r disgyblion ar eu gorau. Yna cafwyd adloniant gan gôr yr ysgol gyda Mr Hefin Evans yn arwain a Mr Alun Llwyd yn cyfeilio. Cafwyd raffl ac yna canu carolau. Prynhawn i’w gofio, gyda diolch i chi i gyd yn yr ysgol.

Dathlu’r Nadolig
Eleni aeth aelodau Gorffwysfan i Glwb Criced Bethesda i ddathlu’r Nadolig ddydd Mercher, 17 Rhagfyr. Wedi gair o groeso gan y cadeirydd, Mr Elfed Bullock, cafwyd cinio Nadolig ardderchog wedi ei baratoi gan Karen a’r staff o Gaffi Coed y Brenin. Wedi cinio cafwyd gêm o Fingo gyda Dilwyn Owen yn galw’r rhifau. Cafwyd darlleniadau Nadoligaidd gan Linda Brown a raffl gan Vernon a Dafydd.

Diolchodd y cadeirydd i bawb am brynhawn difyr iawn, a braf oedd cael croesawu Mrs Margaret Pritchard a Mrs Nancy Williams yn ôl wedi salwch!

Yr Eglwys Unedig

Dymuna Swyddogion Yr Eglwys Unedig Flwyddyn Newydd Dda i’n holl aelodau, cyfeillion ac i ddarllenwyr y Llais. Anfonwn ein cofion cynhesaf at y rhai sydd yn wael ac unig yn eu cartrefi, mewn cartref preswyl, mewn profedigaeth neu arall. Deallwn fod Megan Phillips a Glenys Clarke mewn Cartref Preswyl ac anfonwn ein dymuniadau gorau atynt.

Cynhaliwyd Cyfarfod Gweddi ddechrau mis Rhagfyr dan arweiniad Walter a Menai ar y thema ‘Heddwch.’ Bu’r darlleniadau o waith yr Athro Gwyn Thomas ‘Mae gen i freuddwyd’ a hefyd o waith y Prifardd Mererid Hopwood ar y thema obeithiol o fyd heddychlon. Cawsom gyfarfod hyfryd.

Ar yr 11eg cynhaliwyd Y Gymdeithas gyda’r parti canu lleol Boncathod yn ein difyr. Cafwyd noson o ganu Nadoligaidd ardderchog ganddynt.

Y Boncathod

Ar y 14eg, cawsom wledd a phleser yn gwrando ar blant yr Ysgol Sul yn cynnal Gwasanaeth Nadolig. Fe wnaethpwyd casgliad o £101 tuag at waith yr Ysgol Sul. Diolchwn i’r athrawon am eu hyfforddi mor drwyadl a darparu lluniaeth ar ein cyfer. Diolch i Siôn Corn hefyd am gofio amdanynt.

Nos Sul, yr 21ain cynhaliwyd Gwasanaeth Cymunedol Nadolig am 7 gyda Chôr y Penrhyn, Côr y Dyffryn, Corau Ysgol Dyffryn Ogwen ac artistiaid eraill yn cymryd rhan. Bu’r noson yn llwyddiant ysgubol.

Cydymdeimlwn â Tecwyn Hughes, Ffordd Gerlan sydd wedi colli ei frawd yn ddiweddar.

Estynnwn longyfarchion i Jennie Jones sydd wedi dod yn hen nain unwaith yn rhagor.

O ‘Salm y Genedl’: Argyhoedda ni, O Arglwydd, o’n gwyro gwamal, fel y gwelom ffolineb ein ffyrdd, a throi drachefn at uniondeb dy lwybrau. (Jennie Eirian Davies).

Plant Ysgol Sul Jerwsalem yn eu gwasanaeth Nadolig

Rachub a Llanllechid

Dilwyn Pritchard,
Llais Afon, 2 Bron Arfon,
Rachub
LL57 3LW
☎ 601880

Ysbyty
Anfonwn ein cofion am wellhad buan i Seren, Ffordd Llanllechid sydd yn anffodus wedi gorfod treulio amser yn Ysbyty Alder Hey.

Ymddiheuriadau
i Myrddin Hughes wedi i'w enw gael ei adael allan mewn camgymeriad o adroddiad yn y rhifyn diwethaf.

Llongyfarchiadau
i Siân Williams, Ffordd Llanllechid ar achlysur dathlu ei phen-blwydd yn 21 mlwydd oed ar Ionawr 2, 2015.

Cydymdeimlo
Anfonwn ein cydymdeimlad at Iain a Janet Scott, Y Swyddfa Bost ar achlysur marwolaeth tad Janet ar ddechrau'r flwyddyn. Hefyd dros yr Ŵyl bu farw Mrs Pick, Stryd Fawr. Yr un yw ein cydymdeimlad at y teulu.

Clwb Hanes Rachub, Caellwyngrydd a Llanllechid

Croesawyd yr aelodau i Festri Carmel gan y Cadeirydd, Mr Dilwyn Pritchard, i gael cyflwyniad o hanes y cerddor Eos Llechid [1828 - 1898] gan Mrs Helen Williams, a gwfreiddiwyd pawb gan ddoniau'r gŵr o Gae'r Ffynnon, Llanllechid.

Er mai prin oedd yr addysg a gafodd, dangosodd ddiddordeb mewn cerddoriaeth yn ifanc iawn, a chyn iddo gyrraedd 17 oed roedd wedi cyfansoddi anthem! Bu'n arwain Côr [enwog ar y pryd] Eglwys Llanllechid, ac ym 1859, ef oedd arweinydd côr a berfformiodd i'r Frenhines Fictoria yng Nghastell y Penrhyn!

Cyfansoddodd nifer o anthemau ac emyn-donau, gan gynnwys un o'r enw 'Rachub'. Cafwyd perfformiad o'r emyn gan Mrs Helen Williams ei hun. Yna cafwyd cwis diddorol a heriol am yr ardal - wedi ei baratoi gan Mrs Lynda Pritchard, a lluniaeth Nadoligaidd a baratowyd gan Mrs Margaret Owen a Fiona.

Nos Fercher, Ionawr 28 am 7 o'r gloch yn Festri Capel Carmel bydd y Prifardd Ieuan Wyn yn trafod 'Enwau diddorol ar gaeau'r ardal sydd rhwng Ty'n Ffridd a Bryn Eithin'

CROESO CYNNES!

Capel Carmel

DWYLO PRYSUR
Bu'r bobl ifanc yn gwnïo clustogau wedi eu haddurno yn ystod mis Rhagfyr. Dyma lun o Beca a Hannah yn arddangos eu clustogau.

Beca a Hannah

YR YSGOL SUL

Mair a Joseff, y bugeiliaid, yr angylion a'r doethion

Thema Gwasanaeth Nadolig y Plant a'r bobl ifanc eleni oedd 'Yr Anrheg Gorau Un.' Cymerodd y plant eu rhan yn ardderchog gan ganu'r carolau'n frwdfrydig.

Y genod yn disgwyl am Siôn Corn

Roedd y genod yn actio mynd i'r gwely gan ddisgwyl ymweliad Siôn Corn gyda'r anrhegion. Fore'r Nadolig roedd rhaid iddynt deithio i Fethlehem i roi eu hanrhegion i'r baban Iesu. Beth oedd eu hanrhegion tybed? Wel, am roi o'u calonnau yr oeddynt. Darlleniadau o'r Beibl a chanu carolau oedd cyfraniad aelodau'r Clwb Dwylo Prysor. Gwnaethant eu gwaith yn rannu a chanmoladwy iawn. Bu'n wasanaeth bendithiol yng nghwmni'r plant a'r bobl ifanc.

Carmel, Llanllechid Trefn Gwasanaethau

Ionawr
18 - Parch. Dewi T. Morris 2.00
25 - Ein Gweinidog 5.00

Chwefror
01 - Ein Gweinidog 5.00
08 - Oedfa 5.00
15 - Canon Idris Thomas 5.00

Ysgol Sul 10.30
Dwylo Prysor, Nos Wener 6.30.

Croeso cynnes i bawb

Carmel, Llanllechid Te Bach

Pnawn Llun 19 Ionawr 2.30 - 4.00

Croeso cynnes i chi ymuno â ni yn Ionawr 2015

Capel Bethel Trefn Gwasanaethau

Ionawr
18: Dr Tudor Ellis
25: Mr Islwyn Hughes

Chwefror.
01: Parchg Dewi Morris
08: Y Gweinidog
15: Parchg Eleri Lloyd Jones
22: Parchg Richard O. Jones

Oedfaon am 2.00 o'r gloch Croeso cynnes i bawb

Y Gerlan

Ann a Dafydd Fôn Williams,
14/4 Stryd y Ffynnon, Gerlan
☎ 601583

Priodas
Rydym yn llongyfarch Rhian a Gwyndaf Roberts, Ffordd Gerlan ar eu priodas yn ddiweddar. Pob dymuniad da i chi'ch dau.

Cydymdeimlo
Rydym yn estyn ein cydymdeimlad gyda Tecwyn Hughes, Ffordd Gerlan yn ei brofedigaeth o golli ei frawd, y diweddar Llew Hughes, oedd yn byw yn Nyffryn Clwyd. Rydym yn meddwl amdanoch yn eich colled.

Pen-blwydd
Dathlodd Meurig Griffith, Stryd y Ffynnon ei ben-blwydd yn 30 oed ddiwedd y flwyddyn. Pen-blwydd hapus iawn iti, Meurig; gobeithio iti fwynhau'r dathlu.

Newid cartref
Mae Nerys Williams a'i merch, Cara, wedi symud o'u cartref yn Stryd y Ffynnon i fyw yn y Carneddi. Dymuniadau gorau a phob hwyl chi yn eich cartref newydd

Dymuniadau
Rydym yn gobeithio eich bod wedi mwynhau gwyliau'r Nadolig, a dymunwn Flwyddyn Newydd Dda i chi i gyd.

Llandygái

Ethel Davies, Pennard,
Llandygái ☎353886

Anrhydeddu

Roedd Mr Jim Hughes, Yr Elen, Llandygái, yn falch iawn o dderbyn ei fedal arian er iddo aros 70 mlynedd amdani. Roedd Rwsia yn anrhydeddu Feteraniaid Llynges yr Artig yng Nghastell Bodelwyddan brynhawn dydd Mawrth 2 Rhagfyr. Roedd 17 o Ogledd Cymru wedi derbyn medal Ushakov hefyd – yr anrhydedd forwrol uchaf. Roedd Jim yn gwisgo sawl medal arall ond roedd yn ymfalchïo yn hon hefyd. Mae ein dyled yn fawr i Jim ac i’r dynion a merched dewr eraill, ac na foed i ni anghofio hyn.

Gwaeledd
Rydym yn cofio y mis hwn am y cleifion sydd yn wael yn y Bryn a’r pentref:- Ernie a Nerys Coleman, Beryl a Jim Hughes, Dr Pam Jones, Moyra Muir, Olwen Latham, Cassie Tindall, Betty Williams a Dorothy Proudley-Williams. Balch oeddem o glywed fod Dian Hughes, Drws y Coed, Parc Penrhyn yn gwella ar ôl bod yn wael cyhyd yn Ysbyty Gwynedd. Ni allwn ni ond

gobeithio y bydd 2015 yn well blwyddyn i bawb ohonoch.
Parti Nadolig
Cafodd yr henoed eu parti Nadolig yn Neuadd Talgai ddydd Mawrth 16 Rhagfyr. Daeth nifer dda i’r dathliad ac roedd digonedd i’w fwyta a chafodd pawb brynhawn hwyliog dros ben. Diolch i Myfi a phawb a fu’n paratoi a gweini yn ystod y dydd – roedd yr holl wahoddedigion yn ddiolchgar iawn.

Eglwys Sant Tegai

Gwaeledd
Dymunwn adferiad llwyr a buan i Mrs Jane Couch, Wynne Edwards, Harry Gross, Joy Radcliffe, Siân Evans, Jackie Williams, Ben Cramb a Chaerloyw Stevens.

Mae ein gweddïau yn mynd hefyd at Mrs Aubrey McSorley sydd yn Ysbyty Eryri ar hyn o bryd ac mae’n amser pryderus iawn i Kevin a’r teulu.

Gwasanaeth Naw Llith a Charolau
Yn Eglwys Sant Tegai nos Sul, 21 Rhagfyr, cynhaliodd y Parchedig John Matthews wasanaeth yng ngolau kannwyll gyda Geraint Gill wrth yr organ. Roedd yr eglwys yn llawn a phawb wedi cydweithio yn rhagorol, gyda’r eglwys wedi ei haddurno yn hyfryd gan Hazel a’i ffrindiau. Diolch i’r ficer, Edmond, Ann, Rhian a Geraint am drefnu’r gwasanaeth ac i bawb arall a gymerodd ran.

Ar ddiwedd y noson daeth pawb ynghyd yn y neuadd i gael blasu gwin mwl Hefina a mins peis. Diolch i Nerys am drefnu popeth ac i ferched yr eglwys am roi help llaw.

Bu’r Parchedig John Matthews yn brysur iawn Noswyl Nadolig hefyd yng ngwasanaeth y cymun yn Eglwys Sant Tegai am 11.15 yr hwyr. Diolch yn fawr John. Rwy’n siŵr fod Sue a chwithau yn falch o weld bore Gwener yn gwawrio, i chi gael rhyw egwyl fach a mwynhau ychydig ddyddiau yn y De gyda’r teulu.

Gwasanaeth ar y cyd
Cynhaliwyd y gwasanaeth Cymun Undebol yn Eglwys Maes y Groes fore Sul, 28 Rhagfyr, gyda’r Barchedig Christina McCrea yn arwain y gwasanaeth a Geraint Gill wrth yr organ. Diolch i Christina ac aelodau Maes y Groes am eu croeso a diolch hefyd i Nerys am fynd â ni yno ar fore mor hyfryd.

Gwerthiant
Diolch o galon i Dorothy Hanks, Nerys, Rhian ac Ann a phawb arall fu’n helpu drwy’r dydd ar y stondin yn Ysbyty Gwynedd ar 13 Mehefin – gwnaed £88 o elw i’r eglwys.

Bingo
Cynhelir Bingo yn Neuadd Talgai nos Fawrth, 27 Ionawr am 7.00 yr hwyr. Croeso cynnes i bawb. Bydd yr elw yn mynd tuag at yr eglwys.

Talybont

Neville Hughes,
14 Pant, Bethesda
☎ 600853

Llawdriniaeth
Mae Glenys Owen, 42 Bro Emrys wedi cael clun newydd yn yr ysbyty yn ddiweddar. Dymunwn wellhad llwyr a buan iddi.

Profedigaeth
Anfonwn ein cydymdeimlad at Mr a Mrs Unstead, Dolhelig ar farwolaeth eu nai ym Mangor.

Pen-blwydd Arbennig
Llongyfarchiadau a phob dymuniad da i Bethan Griffiths, Ardudwy, Bro Emrys ar achlysur dathlu pen-blwydd arbennig ym mis Rhagfyr. Mae Bethan yn dymuno diolch o galon i bawb am y cardiau, yr anrhegion a’r galwadau ffôn a dderbyniodd ar yr achlysur arbennig.

Pen-blwydd Arbennig
Llongyfarchiadau i Wil Kendrick, 4 Lôn Ddŵr, ar ddathlu ei ben-blwydd yn 21ain ar 8 Ionawr. Pob dymuniad da ar gyfer y dyfodol Wil!

Eglwys Maes y Groes

Naw Llith a Charol
Cynhaliwyd ein gwasanaeth Naw Llith a Charolau ar 21 Rhagfyr. Arweiniwyd y gwasanaeth gan ein ficer, y Parchedig John Matthews, gyda rhai o aelodau’r eglwys yn darllen y llithoedd a Geraint Gill yn cyfeilio i’r carolau. Diolch i Catrin Hobson am y lluniaeth ysgafn yn dilyn y gwasanaeth.

Gwasanaeth Undebol
Ar fore Sul olaf y flwyddyn cynhaliwyd gwasanaeth undebol dan arweiniad ein Hoffeiriad Cynorthwyol, y Barchedig Christina McRae, gyda Geraint Gill wrth yr organ. Braff oedd gweld aelodau o Eglwysi Llandygái a Thregarth wedi ymuno â ni.

Ysbyty
Treuliodd Taliesin Dafydd, mab Bethan a Trystan, 4 Tanrallt, Talybont ychydig ddyddiau yn Ysbyty Gwynedd yn ddiweddar. Balch o ddeall iddo gael dychwelyd adref i dreulio ei Nadolig cyntaf gyda’i deulu.

Capel Bethlehem

Oedfa Nadolig

Dyma blant yr Ysgol Sul, rhai ohonynt yn ifanc iawn, a gymrodd ran yn yr Oedfa Nadolig a gynhaliwyd brynhawn Sul 14 Rhagfyr. Cawsant de parti yn y festri wedyn. Anfonwyd y casgliad, sef £89.25, at Apêl Nadolig Cymorth Cristnogol.

Bwrlwm Bethlehem
Bu criw ohonom ar ymweliad â Galeri Caernarfon am dipyn o “Donig Nadolig” brynhawn Iau, 18 Rhagfyr. Roeddem i gyd yn teimlo’n well ar ôl mwynhau orig ardderchog o adloniant yng nghwmni Band Jazz Ysgol Tryfan a’u harweinydd amryddawn, Owain Arwel Davies. Mwynhawyd y baned a’r mins peis hefyd. Agorodd tymor y Bwrlwm am 2.15 yn festri Bethlehem ddydd Iau, 8 Ionawr. Cynhelir y cyfarfod nesaf ar 22 Ionawr. Croeso i bawb.

Capel Bethlehem, Talybont

Oedfaon y Sul

Ionawr 18: Y Parchg Pryderi Llwyd Jones;
Ionawr 25: Gweinidog, Y Parchg John Pritchard;
Chwefror 1: Y Parchg Dafydd Coetmor Williams;
Chwefror 8: Y Gweinidog;
Chwefror 15: Y Parchg Dafydd Lloyd Hughes, Caernarfon;
Chwefror 22: Y Gweinidog.

Oedfaon am 2.00 oni nodir yn wahanol.
Croeso cynnes i bawb

Glasinfryn Caerhun

Marred Glynn Jones

2 Stryd Fawr, Glasinfryn,
Bangor
LL57 4UP **01248 351067**
Marred567@btinternet.com

Blwyddyn Newydd Dda i holl ddarllenwyr y Llais yng Nglasinfryn, Waen Wen a Chaerhun. Diolch i chi am gefnogi Llais Ogwan. Cofiwch anfon eich newyddion ata’ i yn ystod 2015!

Cydymdeimlad

Ar y 1af o Ragfyr daeth y newydd am farwolaeth annisgwyl Mrs Margaret Beryl Williams, Tyddyn Heilyn, oedd yn newyddion trist iawn i drigolion ardal Caerhun a Glasinfryn. Yr oedd Mrs Williams yn weddw i Glyn Williams, Tyddyn Heilyn a fu farw dair blynedd yn ôl. Er mai fferyllydd oedd hi cyn priodi, fel gwraig i amaethwr yr adnabyddid hi ar hyd y blynyddoedd. Yr oedd yn wraig hynod o addfwyn ac yn fam i David, sy’n ffermio Tyddyn Heilyn heddiw ac i’r diweddar Mair a fu farw’r llynedd ar ôl gwaeledd blin. Yr oedd hi’n gefnogol iawn i bob mudiad lleol ac yn un o’r aelodau cyntaf o Sefydliad y Merched Glasinfryn gan fod yn Llywydd a Thrysorydd y gangen am flynyddoedd. Yn nyddiau Sioe Glasinfryn byddai yn hynod o weithgar a chefnogol bob amser. Bu hefyd yn aelod o Bwyllgor Rheoli’r Ganolfan.

Yn yr angladd yn Amlosgfa Bangor ar 10 Rhagfyr gwasanaethwyd gan y Parchedig Dr Carol Roberts, Llanberis a’r Barchedig Christina McCrea, Pentir. Estynnir pob cydymdeimlad i’w mab David, ei merch yng nghyfraith Carol, a’i hwyron, Huw a Luned, yn eu colled a’u hiraeth.

Diolch

Dymuna David, Carol, Huw a Luned, Tyddyn Heilyn, gydnabod yn dra diolchgar pob amlygiad o gydymdeimlad mewn gair, gweddi a gweithred tuag atynt ar ôl colli mam a nain annwyl.

Clwb Cant y Ganolfan

Enillwyr Rhagfyr

£20	8	Nesta Parry
£10	134	Ann Williams
£5	106	Mair Parry

Gohirio’r Clwb Cant

Mae Pwyllgor Rheoli’r Ganolfan yng Nglasinfryn wedi penderfynu gohirio casglu taliadau Clwb Cant y Ganolfan am y tro. Ni fydd arian yn cael ei gasglu’r mis yma, felly. Bydd y Pwyllgor yn trafod dyfodol y Clwb Cant yn eu cyfarfod ym mis Chwefror.

Rhiwlas

Iona Jones

17 Bro Rhiwen, Rhiwlas
☎01248 355336

Merched y Wawr

Cawsom ein swper Nadolig yng Ngwesty Gardd Fôn yn y Felinheli ac roedd pawb wedi’u plesio a bu dipyn o gloncian hefyd. Estynnwyd ein dymuniadau da i Sali ar ddod yn nain unwaith eto ac i Bet ar gyhoeddi llyfr i blant. Fe’n hatgoffwyd mai ym mis Chwefror y bydd ein cyfarfod nesaf a diolchwyd i Annes am drefnu’r noson ar ein rhan.

Clwb Rhiwen

Mae sawl un o’n haelodau wedi bod yn cwyno yn ddiweddar, a braf oedd gweld Beryl wedi gwella ac wedi dod atom i’n cinio Nadolig. Buom yn gwledda yn y Boathouse yn Hiraef ac yn ei habsenoldeb diolchwyd i Ann am wneud y trefniadau.

Yn ein cyfarfod olaf o’r flwyddyn buom yn canu carolau a thrafod cefndir rhai ohonynt. Cawsom baned a mins peis ar y diwedd, a Pam oedd yn gyfrifol amdanynt. Anfonwyd ein cofion at y rhai na allai fod gyda ni oherwydd gwaeledd. Fe fydd ein cyfarfod nesaf ar Ionawr 14.

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau i Sali a Dafydd Whyte, Llanor ar ddod yn nain a

thaid unwaith eto, wyres fach y tro yma. Ar Ragfyr 1af ganwyd merch fach, Nan Fflur, i Catrin eu merch a’i gŵr Iestyn sy’n byw yn Wrecsam. Pob dymuniad da i’r teulu.

“Cyfrinach Craig yr Wylan”

yw teitl llyfr diweddaraf Bet Jones, Bryn Seiriol. Nofel i blant ydyw a daeth yn agos iawn i’r brig yng nghystadleuaeth Gwobr Goffa T Llew Jones 2013. Llongyfarchiadau Bet ac edrychwn ymlaen at y llyfr nesaf!

Côr Ysgol Dyffryn Ogwen

Braf iawn oedd gweld pump o enethod y pentref yn aelodau o gôr yr ysgol yn y Gwasanaeth

Nadolig Cymunedol yng nghapel Jerusalem. A phwy oedden nhw? Dyma eu henwau: Megan Williams, Ceri Williams, Nia ac Erin George a Hannah Cooke sy wedi dysgu Cymraeg yn arbennig o dda. Da iawn chi genod a dwi’n sicr i chi fwynhau’r profiad yn enwedig pan oedd Côr yr ysgol yn ymuno â Chôr y Penrhyn a Chôr y Dyffryn i ganu Teilwng yw’r Oen a chael “encore” hefyd!

Blwyddyn Newydd Dda

Bu 2014 yn flwyddyn eithaf dyrys i sawl teulu yn y pentref. Anfonwn ein cofion atynt ac wrth gwrs ein dymuniadau gorau am flwyddyn newydd dda i bawb.

Dal i Deithio

Y mae Ifan, Lliffon, y ddau o’r Rhiwlas, a’u ffrind Gethin o Fethesda yn awr wedi cyrraedd Seland Newydd ac wedi treulio’r Nadolig yno. Maent yn mwynhau eu hunain yn arw ond yn ôl pob sôn roedd chwith am ginio Dolig mam!

Diwrnod ola'r hogia' yn Seland Newydd
cyn teithio i Fiji i ddathlu'r Flwyddyn Newydd.

Eglwys y Santes Ann a’r Santes Fair

Gwasanaethau

Ion. 18: Boreol Weddi
Ion. 25: Cymun
Chwef. 1: Gwasanaeth Teuluol
Chwef. 8: Cymun
Chwef. 15: Boreol Weddi

Dechreuir y gwasanaethau am 9.45 y.b.
Estynnwn groeso cynnes i bawb ymuno â ni yn ein gwasanaethau boreol.

Diolch i bawb a'n cefnogodd yn ystod y flwyddyn, a dymunwn Flwyddyn Newydd Dda i chwi oll.

Cofiwch am bawb sy'n sâl ar hyn o bryd ac anfonwn ein cofion cywiraf atoch i gyd.

Rhybudd: Nid yw adeilad hen Eglwys St. Ann na'r tir oddi amgylch iddi o dan berchnogaeth yr Eglwys yng Nghymru bellach. Gofynnwn yn garedig felly i bawb sy'n ymweld â'r fynwent gadw'n glir o'r adeilad. Diolch yn fawr. (Cyngor Eglwysig St. Ann a St. Mair).

Mynydd Llandygái

Theta Owen

Gwêl y Môr,
Mynydd Llandygái.
☎ 600744

Diolch

Dymuna’r Clwb Ieuentid ddiolch i bawb a ddaeth i’r Bingo i godi arian ar barti Nadolig y plant. Ymhen wythnos cafwyd parti, a galwodd Siôn Corn gydag anrheg i bob un o’r plant. Diolch o Iola a phawb a ddaeth i helpu. Hefyd, mawr ddiolch i Siôn Corn am alw!

Clwb y Mynydd

Bydd y clwb yn ail-ddechrau ar Chwefror 18 (dydd Mercher) am ddau o’r gloch. Edrychwn ymlaen at eich gweld. Enwau ymlaen llaw i’r te prynhawn mor fuan ag y bo modd.

Tregarth

Olwen Hills (Anti Olwen),
4 Bro Syr Ifor,
Tregarth
☎ 600192

Diolch
Dymuna Carys O’Connor, Godre’r Parc, Sling ddiolch o galon i bawb am eu caredigrwydd yn dilyn llawdriniaeth yn Ysbyty Gwynedd. Diolch am y blodau, y cardiau, yr anrhegion a’r galwadau ffôn.

Cangen Tregarth o Ferched y Wawr
Dathlodd aelodau o Ferched y Wawr Cangen Tregarth eu cinio Nadolig eleni yng Nghlwb Golff Caernarfon. Rhoddwyd croeso i’r merched gan y llywydd, Myfanwy Harper, a methodd ei chyd-lywydd Alison Carden â bod yn bresennol oherwydd gwaeledd un o’r teulu. Llongyfarchwyd Gwenda Davies ar ddod yn Nain i Mali Non Glyn a dymunwyd yn dda i rai oedd yn cael penblwyddi arbennig a rhai oedd yn methu â bod yn bresennol oherwydd salwch. Anfonwyd cofion at Glenys Clarke oedd yn yr Ysbyty wedi iddi syrthio a thorri ei chlun. Mwynhawyd y bwyd ac roedd cyfle am sgwrs hamddenol cyn troi am y bws i gludo pawb yn ôl i Dregarth a Dyffryn Ogwen. Diolch o galon i’r ddwy fu’n gwneud yr holl drefniadau.

Cofiwch am gyfarfod mis Ionawr fydd yn cael ei gynnal yn Festri Capel Shiloh am 7.30 nos Lun, Ionawr 5, sef noson yng nghwmni Alan Pritchard fydd yn sgwrsio am ei waith gyda Pharc Cenedlaethol Eryri. Croeso cynnes iawn i aelodau newydd i ymuno yn ogystal â’r aelodau presennol yn yr hwyl a’r gwmniâeth.

Clwb 100 Canolfan Tregarth		
Mis Tachwedd		
6	David Hadfield	£15
44	Lynda Owen	£10
24	Gwenda Davies	£5
Mis Rhagfyr		
8	Margaret Jones	£15
16	Angharad Williams	£15
56	Peter Roberts	£10
51	Eleri Jones	£5

Cartref Newydd
Pob dymuniad da i Iolo a Nesta Wyn Williams, Y Fenallt, Tal y Cae, sydd wedi symud i fyw i Gae Garnedd, Penrhosgarnedd ychydig ddyddiau cyn y Nadolig. Gobeithio eich bod wedi cartrefu yn dda erbyn hyn yn eich cartref newydd.

Llongyfarchion
Llongyfarchiadau i Siôn Glyn ac Eli, ei wraig, ar enedigaeth merch, Mali. Mae Siôn yn fab i Glyn a Gwenda Davies (Tal-y-cae gynt) ac wedi ymgartrefu yn y Gerlan.

Croeso
Croeso i Ceri Jones a Gerwyn i 7 Tan Rhiw. Mae Ceri yn ferch i Susan Roberts, Llawr y Nant a Phil Jones, Bethesda.

Llongyfarchion
Llongyfarchiadau i Dewi Lloyd a Ffion Roberts, 2 Tan Rhiw ar achlysur eu priodas ar 30 Rhagfyr yng ngwesty’r Cei, Deganwy. Mae Dewi yn fab i Tudor ac Olwen, Coed Hywel, a Ffion yn ferch i Dafydd Alun a Glenda Roberts, Bethesda. Pob dymuniad da iddynt.

Priodi
Ar 6 Rhagfyr yng Nghapel Shiloh, priodwyd Llinos Wyn Edwards, merch Meinir ac Arwel, Tir Tegla, ac Owen Bracegirdle o Lanrug.

Pant yr Ardd
Mae Pant yr Ardd wedi ail-agor wedi misoedd ynghau, a hynny o dan berchnogaeth newydd Harry a Melita Evans. Gobeithio y bydd cefnogaeth i’r dafarn. Heb hynny bydd Pant yr Ardd yn cau am byth.

Capel Shiloh

Gwasanaethau

Ysgol Sul am 10.30
Oedfa’r hwyr am 5.00

Ionawr
04 Parch. Gwynfor Williams, Caernarfon
11 Parch. Philip Barnett
18 Parch. Olaf Davies, Llandegfan
25 Diacon Stephen Roe

Chwefror
01 Parch. Philip Barnett
08 Parch. Dafydd Coetmor Williams, Llanllechid
15 Glyn Owen, Llanwnda
22 Parch. Gwynfor Williams, Caernarfon

Gwasanaeth Nadolig Plant a Phobl Ifanc yr Ysgol Sul

Pnawn Sul, Rhagfyr 14, cynhaliwyd Oedfa Nadolig yr Ysgol Sul. Daeth cynulleidfâ deilwng iawn i wrando ar aelodau’r Ysgol Sul a rhai o’r rhieni yn cymryd rhan yn Nrama’r Geni. Drwy gyfrwng darlleniadau, sgript, caneuon, carolau, unawdau a datganiad offerynnol cafwyd gwledd yn gwrando ar gyfraniadau'r holl gyfranwyr. Cymerwyd rhan gan Gwenllïan, Morus, Osian ac Elin Sanderson; Esme, Luke a Bethan Crowe; Myfi, Nel ac Ifan Cooke; Siwnamis, Caleb, Elysteg a Gwenan Efans; Hannah Williams; Gwenno, Iestyn a Sioned Roberts; Huw a Christine Morris Jones; Aziliz a Gwenno Kervegant. Yn cyfeilio roedd Christine Morris Jones a Wyn Williams.

Eglwys y Santes Fair

Gwasanaethau

Ionawr
25: Cymun Bendigaid

Chwefror
01: Boreol Weddi
08: Cymun Bendigaid
15: Boreol Weddi
22: Cymun Bendigaid

Clwb Cant - Tachwedd
£10 63 Margaret Hughes
£10 17 Daphne Russell
£5 37 Babs Roberts

Clwb Cant - Rhagfyr
£10 33 Myra Jones
£10 50 James Griffiths
£5 19 Peter Roberts

Pob gwasanaeth am 9.45 y.b.

Byddwn yn cynnal te bach ar Ionawr 27 am 2.00 y.p. - dowch heibio am banad a sgwrs! Hefyd te crempog ddydd Mawrth, 17 Chwefror.

Cyfraniad Gwenda Davies

Ddiwedd y flwyddyn 2014, penderfynodd Gwenda Davies (Anti Gwenda i lawer!) ymddeol o’i gwaith yn arwain Ysgol Sul Shiloh, Tregarth. Bu’n siarad â Ffion Rowlinson, un o olygyddion Y Gwyliedydd, am ei phrofiadau gyda’r Ysgol Sul.

Y Gwyliedydd: Mae llawer iawn o blant wedi mwynhau bod yn Ysgol Sul Shiloh efo chi ar hyd y blynyddoedd, Gwenda. Dros gyfnod o ddeugain mlynedd rŵan. I fynd yn ôl i’r dechrau’n deg, pa atgofion sydd gennych o fod yn yr Ysgol Sul eich hun yn blentyn? Lle roeddech chi’n byw bryd hynny?

Gwenda: Wel, fel merch i weinidog gyda’r Presbyteriaid, John Owen, does gen i ddim cof o gwbl o fynd i’r Ysgol Sul am y tro cyntaf. Cyn fy ngeni i roedd fy rhieni wedi bod yn byw yn Llangynog, Sir Drefaldwyn, lle ganed fy mrawd hynaf, Alun. Wedyn fel teulu symud i weinidogaethu ym mhentref Groes, ger Dinbych, lle cefais i fy ngeni. Mae’n sicr ’mod innau wedi bod yn aelod o’r Ysgol Sul ac mae’n siŵr mai fy mam, Myfanwy Rhys, fyddai wedi bod yn athrawes gyntaf arnaf yno. Does gen i ddim llawer o gof o’r Ysgol Sul yn Groes a’r unig gof clir sydd gennyf yw cael fy nharo i lawr gan gar pan redais dros y ffordd o’n tŷ ni i efail y gof, John Edwards! Ganed fy mrawd ieuengaf, Geraint, yn 1950 a phan oedd o yn dri mis oed fe symudon fel teulu i Lanbedr yn Ardudwy. Roedd fy nhad yn weinidog ar Capel Moriah, Capel y Gwynfryn a chapel bach Cwm Nantcol. Roedd Ysgol Sul gref ym Moriah ac mae gen i atgofion lu o’r gwmniâeth hyfryd yn y capel a’r Ysgol Sul. Roedd gen i athro Ysgol Sul penigamp yno, sef Meirion Arthur. Gŵr a ddylanwadodd yn fawr arnaf yn ystod y cyfnod hwnnw. Mwynheais fod yn rhan o’r Ysgol Sul nes daeth yr amser i mi fynd i Goleg y Drindod, Caerfyrddin yn 1965.

Y Gwyliedydd: Beth wnaethoch chi wedyn? A phryd ddaethoch chi i Ddyffryn Ogwen?

Gwenda: Mi ddois i Ddyffryn Ogwen yn 1971 wedi i mi briodi, gan mai brodor o Lanllechid oedd Glyn y gŵr. Roeddwn wedi bod yn athrawes yn Ysgol Rhoscolyn ym mhen draw Môn am y tair blynedd flaenorol ac yn byw yn Llanfwrog yng nghartref y Parchedig John Roberts ac yn ddiweddarach yng Nghaergybi. Yn ystod yr amser ym Môn doeddwn i ddim yn rhan o unrhyw Ysgol Sul ond fe fyddwn yn achlysurol yn mynd i’r gwasanaethau yng Nghapel Hyfrydle.

Y Gwyliedydd: Pryd gawsoch chi gyfle i ddysgu plant yn yr Ysgol Sul am y tro cyntaf?

Gwenda: Yn Shiloh pan ddaeth fy merch ieuengaf, Iona Rhys, yn ddigon hen i fynychu’r Ysgol Sul. Roedd gan amryw o fy ffrindiau blant yr un oed ac roedden ni newydd sefydlu Ysgol Feithrin yn Nhregarth yn 1975 felly roedd yn naturiol fod y plant yn aros gyda’i gilydd ac fe ddaethant i gyd yn aelodau run pryd. Wedyn pan aned dau frawd Iona, sef

Dyfed a Siôn Glyn, roeddent hwythau gyda’u ffrindiau yn rhan o gwmni’r Festri. Weithiau fe fyddai yna brotest yn tŷ ni fel yr aent yn hŷn ond dwi’n falch iawn eu bod nhw a gweddill y plant a’r ieuenctid wedi cael cyfle i fod yn rhan o fywyd y capel.

Y Gwyliedydd: A chithau’n athrawes lawn amser drwy’r wythnos oeddech chi’n ei chael hi’n anodd cael amser i arolygu’r Ysgol Sul hefyd?

Gwenda: Pan gychwynnais yn yr Ysgol Sul yn Shiloh roeddwn wedi rhoi’r gorau i ddysgu ond yn gweithio ar ddau fore yr wythnos yn yr Ysgol Feithrin leol. Wedi cyfnod o ddeuddeg mlynedd adre yn magu’r plant mi es i weithio fel athrawes lanw am ddwy flynedd cyn cael swydd lawn amser yn dysgu yn Ysgol y Gamedd ym Mangor ac yno y bŵm am bron i ugain mlynedd yn athrawes Blwyddyn 3 a 4 (7 i 9 oed) Mae cael gweithio gyda phlant yn brofiad unigryw a rhywbeth newydd yn digwydd bob dydd. Roedd mynd i’r Ysgol Sul yn ychwanegiad hyfryd i’r gwaith. Roedd llawer o fy arweiniad yn deillio o’m gwaith bob dydd. Dwi’n dal i feddwl fod plant mewn ysgolion heddiw yn colli llawer iawn gan nad ydi’r Cwricwlwm bondigrybyyll yn rhoi llawer o le i Addysg Grefyddol/Moesol. Roedd cael dysgu yn Ysgol y Gamedd yn rhoi cyfle i mi ac eraill o’r athrawon rannu ein gwerthoedd a rhoi’r cyfle i blant fynegi eu barn ar bynciau mawr bywyd.

Y Gwyliedydd: Allwch chi gofio pethau arbennig o ddoniol a ddywedodd rhai o’r plant/troeon trwstan ?

Gwenda: Mae bod yng nghwmni plant yn well na ffisig. Maen nhw’n gallu bod mor ddigri a llawn dychymyg. Weithiau roedd pethau’n mynd dros ben llestri. Dwi’n cofio un bore Sul yn arbennig pan ddaeth un o’r bechgyn i mewn drwy ddrws y Festri a dyma’r arogl mwyaf ffaidd yn cwmpasu’r ystafell. Roedd wedi dod â ‘bom ddrewllyd’ yn ei sgil ac wedi ei thaflu ar lawr pren y Festri.

Mae gen i un atgof a roddodd loes i mi am flynyddoedd yn dilyn y digwyddiad. Fel y gŵyr darllenwyr y Gwyliedydd mae Capel Shiloh ar fin y ffordd sy’n arwain o bentref Tregarth i Felin Hen. Gall fod yn fan peryglus ar y naw gan fod ceir yn gwibio heibio a does dim pafin rhwng giât y capel a’r ffordd. Y bore arbennig yma roedd pawb wedi mynd adre a minnau gyda Dyfed a Siôn yn cloi drws y capel. Am ryw reswm fe sleifiodd Dyfed (5 oed) o’r llaw a rhedeg i’r ffordd a chael ei daro gan gar oedd yn gyrru braidd yn gyflym. Roeddwn wedi dychryn am fy mywyd a Siôn yn sgrechian ac allan o bob rheolaeth o weld ei frawd ar y ffordd yn dawel a heb gynhyrfu dim. Daeth ambiwlans i’w gludo i’r Ysbyty ac roedd wedi torri ei goes. Allwch chi ddim bod yn rhy ofalus yng nghwmni plant. Tydi hanes yn ailadrodd ei hun! Mi benderfynais o’r bore hwnnw na fyddai’r un plentyn arall yn cael gadael y capel heb i un o’r rhieni ddod i’w nôl. Ydi, mae Shiloh’n gapel hardd ond mae’n beryg bywyd tu allan i giât y capel. Mae’r swyddogion wedi ceisio droeon cael y Cyngor Sir i roi palmant ond rydan ni’n dal i ddisgwyl amdano!

Y Gwyliedydd: Beth oedd eich hoff adeg o’r flwyddyn yn yr Ysgol Sul ?

Gwenda: Y Nadolig. Y plant a’r ieuenctid bob amser ar eu gorau yn cyflwyno’r hen, hen stori i gynulleidfa sydd wedi bod yn gwyltio a gwrando ar y stori wyrthiol ers blynyddoedd maith ond yn dal i gael gwefr flynyddol.

Y Gwyliedydd: Beth am y trip Ysgol Sul ?

Gwenda: Pan oedd y plantos braidd yn fach i fynd ar drip mewn bws mi fyddem yn mynd i draeth Llanfairfechan a chael picnic yn yr haul ger y pwll bach yn agos i’r traeth. Byddem ni fel oedolion yn mwynhau gymaint â’r plant a fyddai’n cael modd i fyw yn sbasio yn nŵr cynnes mis Gorffennaf. Ond ers blynyddoedd bellach rydan ni fel plant, ieuenctid a rhieni’r Ysgol Sul yn gorffen dros yr Haf gyda thaith i Gwm Idwal. Pleser pur oedd mwynhau gwyltio’r plant yn chwarae yn nŵr oer Llyn Idwal. Mae gen i lu o atgofion braf a llawer o luniau wedi’u tynnu o’n teithiau i Gwm Idwal. Mi synnech faint o rieni a phlant yr ardal sydd heb fod yn y man hudolus hwn!

Y Gwyliedydd: Roeddem yn arfer canu ers talwm ‘Am yr Ysgol rad, sabothol, clod, clod i Dduw’. Ym mha ffordd y mae’r Ysgol Sul yn werthfawr i blant yn ein hoes ni, ydach chi’n meddwl ?

Gwenda: Ydi, mae’r Ysgol Sul yr un mor werthfawr i’n plant a’n hieuenctid heddiw ag yr oedd i’n ninnau pan oeddem yn blant. Mae yna lawer wedi newid. Mae digonedd o lyfrau lliwgar hyfryd ar gyfer gwaith yr Ysgol Sul. Emynau a chaneuon hwyliog ond heb anghofio’r hen rai wrth gwrs. Mae gennym ein hoffer technegol sy’n ychwanegu cymaint at y gwaith o ddiddori a rhoi addysg ychwanegol sydd mor hanfodol ym mywyd pawb. Dwi’n gweld yr Ysgol Sul yn gyfle arbennig i blant ddod at ei gilydd mewn awyrgylch lle gallant roi eu barn a lle gallant gydweithio a chyd-chwarae gyda phlant nad ydynt efallai yn mynd i’r un ysgol. Byddwn yn treulio rhai boreau yn cyd-chwarae gemau a chael cyfle i ddod i nabod cyfoedion o fewn addoldy. Ydi, mae’r Ysgol Sul yn sefydliad pwysig a dylem ofalu fod y drws yn dal ar agor.

Diolch i Ffion Rowlinson am ganiatâd i gyhoeddi’r cyfweiliad uchod – gol.

Cwmni Pendraw
yn cyflwyno:

Mr Bulkeley
o’r Brynddu

gan Wyn Bowen Harries
NEUADD OGWEN,
NOS IAU 29 IONAWR,
7.30pm.

cwmnipendraw.com
Theatr, Hanes, Gwyddoniaeth a
Cherddoriaeth

NOSON SANTES
DWYNWEN

NOS SADWRN Y 24AIN O IONAWR AM 7.30

YN NEUADD Y PENTREF
LLANFAIRFECHAN

ADLONIAINT GAN HOGIA'R BONC

TOCYNNAU - £10 YN CYNNWYS BWYD
BYDD BAR AR GAEL

FFONIWCH 01248 602309 AM DOCYN NEU AR
GAEL GAN AELODAU COR MEIBION Y PENRHYN

Y BWTHYN TE
pen y ceunant isaf
LLWYBR YR WYDDFA LLANBERIS

PEN Y CEUNANT ISAF-
BWTHYN A ADEILADWYD AR
WAELODION LLWYBR YR WYDDFA
(O LLANBERIS)
YN YSTOD Y 15ed. GANRIF
CEWCH GROESO ARBENNIG
YMA, YN OGYSTALA
GOLYGFYDD GWYCH DROS
LLYN PADARN A DYFFRYN PERIS

AR AGOR 9am.- 9pm. BOB DYDD DRWY'R FLWYDDYN
DIODYDD GYDA SCON NEU DEISEN (Dim prydiau o gwbl!)

MAN PARCIO O FLAEN Y BWTHYN • YN ADDAS I'R ANABL

Oriel arbennig o luniau Syr Kyffin Williams
a llu o arlunwyr Cymreig eraill

(01286)872606

www.ceunant.co.uk
steven@ceunant.co.uk

Annwyl
Ddarllenwyr

Teulu Graiglwyd, Sling,
Tregarth.

Annwyl Ddarllenwyr,
Rwy'n gwneud ymchwil i'r teulu uchod ar ran un o'r aelodau, a byddwn yn falch o dderbyn unrhyw wybodaeth am y teulu neu am gysylltiadau teuluol.

Roedd Richard ac Ann Williams yn byw yno yn 1851. Bu iddynt bump o blant, sef Ruth (ganed 1849), Jacob (1854), Esther (1858), Arthur (1860) a Thomas (1864).

Erbyn 1881 roedd Ruth yn weddw ifanc yn byw yn Sling, a William Griffith, gweinidog Capel Amana yn lodjio gyda hi. Yn ddiweddarach aeth i fyw at ei brawd di-briod, Thomas, i'r Graiglwyd. Yno hefyd roedd Anne Jones, nith iddynt a anwyd ym Mhentir. Yn yr un flwyddyn, mae bachgen o'r enw Rhys Williams yn byw gyda'i daid a'i nain yn Graiglwyd. Mab Ruth oedd Rhys.

Doedd Rhys ddim yn y cartref yn 1901 sef cyfnod Streic Fawr y Penrhyn, ond ceir cofnod o'i briodas ym Methesda yn 1903 gyda Jane Hughes. Erbyn 1911 mae Rhys, Jane a dau o blant yn byw yn Graiglwyd. Symudodd Rhys o'r cartref tua dechrau'r Rhyfel Mawr, ac aeth y teulu i fyw i Fangor. Roedd yn aelod gweithgar o Eglwys y Santes Fair yno. Yn ddiweddarach cafodd ei benodi yn Archwiliwr Mwynfeydd a Chwareli, ac yn 1937 fe'i anrhydeddwyd â'r MBE am ei waith yn tynnu sylw at effeithiau llwch ar chwarelwyr (silicosis). Tua diwedd yr Ail Ryfel Byd symudodd at ei fab i Lundain, ac yno y bu farw yn 1957. Fe'i claddwyd ym mynwent y Gelli, Tregarth.

Credai rhai o'r teulu fod Thomas wedi byw am gyfnod yn y Felinhen, ac mae son ganddynt am wraig arall a fu'n byw yno a elwid yn 'Nain Felinhen' – Ruth oedd honno, a symudodd i Fangor i fyw yn ddiweddarach. Tybir fod Thomas wedi symud o'r Graiglwyd i Fangor er mwyn bod yn nes at Rhys a'r teulu. Tybed oes rhai o ddisgynyddion teulu Graiglwyd yn dal yn yr ardal? Oes rhywun efo mwy o wybodaeth am Ruth, 'Nain Felinhen'? Os oes unrhyw wybodaeth gennych, byddwn yn falch o'i dderbyn.

Gyda diolch,

Dafydd Whiteside Thomas,
Bron y Nant,
Llanrug,
Caernarfon.
Ffon: 01286 673515 neu
dafydd.wthomas@btinternet.com

Ariannu Myfyrwyr Meddygol i
Astudio trwy'r Gymraeg

Annwyl Ddarllenwyr,
Bydd modd i fyfyrwyr astudio Meddygaeth yn rhannol trwy gyfrwng y Gymraeg am y tro cyntaf yn 2015, a hynny ym Mhrifysgolion Caerdydd ac Abertawe. Bydd darlithwyr a benodwyd o dan Gynllun Staffio Academaidd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn dysgu ac yn cefnogi darpar fyfyrwyr meddygol sy'n dymuno dilyn rhan o'u cwrs trwy'r iaith.

Bydd Sara Whittam ym Mhrifysgol Caerdydd a'r Dr Heledd Iago ym Mhrifysgol Abertawe yn sicrhau bod myfyrwyr yn datblygu sgiliau clinigol a phroffesiynol yn y Gymraeg ac yn cael trin a thrafod elfennau o'u cyrsiau yn Gymraeg. Bydd pwyslais ar sgiliau ymarferol yn ogystal ag ymchwil yn y ddwy brifysgol. Bydd pob myfyriwr yn cael cefnogaeth tiwtor personol ac yn elwa o ddysgu ar leoliad gyda meddygon a chleifion cyfrwng Cymraeg.

Mae galw cynyddol am fwy o weithwyr dwyieithog ym maes gofal iechyd ar draws Cymru a meddygon sydd â'r gallu i ddarparu gwasanaeth trwy'r Gymraeg er mwyn ennyn ymddiriedaeth a chynnal perthynas glòs â'r claf. Yn ôl Dr Heledd Iago, fydd yn arwain darpariaeth cyfrwng Cymraeg cwrw mynediad i raddedigion o dan nawdd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol ym Mhrifysgol Abertawe:
"Mae'n holl bwysig bod ein myfyrwyr meddygol yn ymwybodol bod eu Cymraeg yn sgil ychwanegol, all gael ei defnyddio i gynnig gwasanaeth o ansawdd uwch i gleifion yng Nghymru. Bydd profiadau clinigol cyfrwng Cymraeg yn cynorthwyo ein myfyrwyr i fagu a meithrin hyder i drin a thrafod gyda chleifion a chydweithwyr yn y Gymraeg yn ogystal â'r Saesneg."

Bydd y cyrsiau yn gymwys ar gyfer Ysgoloriaeth Cymhelliant y Coleg Cymraeg Cenedlaethol felly bydd modd i fyfyrwyr sy'n dymuno astudio cyfran o Feddygaeth trwy'r Gymraeg ymgeisio am gymorth ariannol o £1,500 erbyn 8 Mai 2015.

Un oedd yn falch o glywed am ddarpariaeth newydd cyfrwng Cymraeg Prifysgol Caerdydd a'r gefnogaeth ariannol fydd ar gael trwy ysgoloriaethau'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol oedd Mari Davies o Ysgol Dyffryn Ogwen:
"Trwy'r Gymraeg yn unig y mae rhai cleifion yn gallu cyfathrebu eu hanghenion yn effeithiol felly mae'n bwysig bod ganddynt y dewis i dderbyn y gofal gorau posibl trwy eu mamiaith. Byddaf yn manteisio ar y cyfle i wneud rhan o Feddygaeth trwy'r Gymraeg heb anghofio ymgeisio am Ysgoloriaeth Cymhelliant y Coleg Cymraeg Cenedlaethol."

Yn gywir,
Manon Llwyd
Swyddog Datblygu Marchnata a
Chyfathrebu 01267 610414
m.llwyd@colegcymraeg.ac.uk

Cystadleuaeth Ffenest Nadolig Orau

Barbwr Ogwen oedd yn fuddugol eleni. Yn y llun gwelir Alison, gan y Cynghorydd Godfrey Northam, Cadeirydd y Cyngor.

Bernard ar Wib i Gefnogi Tŷ Gobaith

Llongyfarchiadau i Bernard Jones o Benrhosgarnedd (gynt o Ddyffryn Ogwen) ar ei orchest yn codi dros £2,000.00 tuag at Tŷ Gobaith. Gwnaeth hyn wrth wneud taith nodedig ar y Weiren Wib fore Sadwrn, 20 Rhagfyr. Mae'r arian yn dal i ddod i mewn ac efallai y cawn wybod beth oedd y swm terfynol yn y rhifyn nesaf. Yn y llun gwelir Bernard ychydig cyn ei antur fawr, gyda thri o gefnogwyr: (o'r chwith) ei wraig, Buddug, y cynghorydd sir lleol, Ann Williams, a'i weinidog, y Parchedig Olaf Davies.

Plaid Lafur Dyffryn Ogwen

Ar ddechrau Mis Tachwedd aeth nifer o aelodau i noson gymdeithasol ym Methel i wrando ar Marian Hughes yn ein hannerch am ei hymweliad ag India. Ar ddiwedd y cyfarfod mwynhawyd lluniaeth ac fe godwyd swm parchus o arian tuag at dreuliau'r etholiad.

Yna, yng nghanol y mis aeth rhai o'r aelodau i gyfarfod o'r Blaid Lafur ym Mhorthmadog i dderbyn adroddiad am Gyngor Gwynedd ac i drafod materion perthnasol, gan gynnwys ad-drefnu cynghorau sirol.

Ar ddiwedd y mis cynhaliwyd cyfarfod misol y gangen yng Nghanolfan Cefnfaes i dderbyn adroddiadau ac i baratoi ar gyfer Ffair Nadolig y gangen yn Neuadd Ogwen. Yn ystod y mis roedd Alun Pugh, sef yr ymgeisydd seneddol, ac eraill yn dal i ganfasio o ddrws i ddrws gyda thimau o aelodau'n canfasio ar y teliffon.

Pwy Sy’n Cofio Ddoe?

© Dr J. Elwyn Hughes

Dyddiadur Digwyddiadau 1903-1904

1903

- 03/1903: Yr Arglwydd Penrhyn yn dod ag achos o athrod yn erbyn W. J. Parry yn yr Uchel Lys yn Llundain. Dyfarnwyd o blaid Penrhyn gyda £500 o iawndal a £2000 tuag at ei gostau. Sefydlwyd Cronfa Amddiffyn (y Defence Fund) ym Methesda, dan lywyddiaeth William George a phwyllgor o ardallwyr y tu allan i'r chwarel. Llwyddodd William George i dalu'r ddyled i gyfreithwyr Penrhyn a chael archeb i daflu allan ddeiseb yr Arglwydd Penrhyn i wneud Parry yn fethdalwr. Cafodd aelodau'r Pwyllgor fedal â P v P arni.
- 22/05/1903: Yn Llyfr Cofnodion Ysgol Genedlaethol Tregarth (Tregarth National School): 'The attendance has only been fair during the week. The parents break the law with impunity and nothing is done to punish them. Since a few of the children from the Bethesda district have attended this school the attendance has been very much deteriorated.'
- 19/06/1903: Yn Llyfr Cofnodion Ysgol Genedlaethol Llanllechid (Llanllechid National School): 'Four children were withdrawn this week and sent to the British School. No reason was given for so doing, but it is known that pressure was put upon the mother to act thus.'
- 01/09/1903: Yn Llyfr Cofnodion Ysgol Frutanaidd Llanllechid (Llanllechid British School): 'School re-opened, 5 children admitted, 4 of them having come from the Argentine Republic. They know only Spanish and Welsh.'
- 02/09/1903: Yn Llyfr Cofnodion Ysgol Frutaniadd Carneddi (Carneddi British School): 'The bad feeling caused by the Strike caused some half dozen children to remove to the Church school. I am gratified to find that, with one exception, the children

of Strikers and Secessionists fraternize together. I have repeatedly warned the children that I will not tolerate any molesting and they seem to have acted accordingly. But some parents seem to apprehend danger ere it comes and remove their children. Some have removed from the neighbourhood, others are over age and leave. Our losses about 10 in all.'

- 6 ac 13/11/1903: Yn Llyfr Cofnodion Ysgol Genedlaethol Tregarth (Tregarth National School): 'Two old scholars were re-admitted during the week ... One old scholar was re-admitted on Monday morning.'
- 10/11-1903: Streic Fawr y Penrhyn yn dod i ben.

1903-1904

- 01/08/1903-10/10/1904: Gweithwyr yn Chwarel Pantdreiniog wedi symud 630,736 tonnelli o rwbwl o dwll y chwarel ac oddeutu 9000 tonnelli o lechfaen da, ac wedi cynhyrchu gwerth £9,750 o lechi.

1904

- 03/11/1904: Geni Caradog Prichard yn Llwyn Onn, Pen-y-bryn.
- Penodi David Thomas Ffrancon Davies athro yn y Royal Academy of Music.
- 11/1904: 76 o ddynion yn gweithio ar Bonc Gray yn Chwarel Moel Faban, 160 yn Chwarel Pantdreiniog ond dim ond 7 yn Chwarel Tan-y-bwlch ('engaged in preliminary operations').
- 06/1904: Achos llys ym Mangor. Gwysiyd Ernest Henry Tanner, chauffeur, o Lundain, am yrru ei fodur yn ddiofal drwy Fethesda ar Fehefin 30, 1904. Dywedodd un o'r tystion ei fod yn gyrru 'at a furious pace' (er nad oedd ganddo syniad o'r cyflymder, dim ond ei fod yn beryglus i'r cyhoedd). Roedd R. J. Ellis, Gordon Terrace, yn ystafell ffrynt ei gartref, a Sarjant Rowlands efo fo, pan aeth y modur heibio 'at a great rate of speed'. Cytunodd y Sarjant fod y modur wedi mynd i fyny'r Stryd Fawr ar gyflymder anghyfrifol - 'the pace was furious, dangerous to the public'. Gyrrodd y Sarjant wire i'r heddlu ym Metws y Coed i atal y gyrrwr gwyllt. Er i'w dwnai haeru yn y llys fod rhagfarn hurt gan bobl Bethesda yn erbyn ceir, cafwyd Mr Tanner yn euog a'i ddirwyo £5 a'r costau. Roedd ei gyflymder, yn ôl un o'r tystion, rywle rhwng 20 a 30 milltir yr awr!
- 21/11/1904 (Llun): Cyfarfodydd Diwygiad ym Methesda. (Dyma'r cofnod cyntaf allan o 13 am gyfarfodydd Diwygiad yn nyddiaduron David D. Evans, Glanrafon, Gerlan - cofnodir 8 yn ystod mis Tachwedd a 4 ym mis Rhagfyr ond ni fu sôn o gwbl wedi hynny!)

1904-1905

- Y Diwygiad

I'w barhau

Nyth y Gân

Bydd ein darllenwyr yn falch iawn fod Dafydd Morris wedi ail-gydio yn y sgwennu ac wedi llunio cân am hen chwarelwr yn dwyn i gof y cymeriadau a fu'n gwmni iddo erstalwm.

Yr Hen Chwarelwr

Un faith oedd y sgwrs a diddorol
A gawsom â'r gŵr wrth y tân,
Adroddodd sawl stori fach syml
Gynhwysai'r mawr efo'r mân.

Ei feddwl a grwydrai ar brydiau
Â'r chwarel o hyd ddaeth i'w ran,
A'r llu cymeriadau oedd yno,
Y cadarn yn gymysg â'r gwan.

Rhai lleddf a rhai llon a ddôi yno
Mor fyw ac mor iach ar eu taith,
Ac yntau'n creu darlun ohonynt
Fel pe baent yn cerdded i'w gwaith.

Mor fywiog siaradai amdanynt
Roedd pob un fel pe bai yn fyw
Fel defaid yn dringo'r hen lwybrau
Yn dilyn ei gilydd yn griw.

Ymlaen yr aeth ef â'i storïau
Yn sôn am y caban a'r graig,
Am flinder y curo mor galed,
A'r bywyd a rannodd â'i wraig.

Mor hyfryd oedd gwrando storïau
Chwarelwr hen ffasiwn â'i ddawn
Tra'n eistedd yn braf yn ei stafell
Ac yntau â'i hwyliau yn llawn.

Dafydd Morris

Ionawr

Daw'r enw 'Ionawr' o'r Lladin 'Janus', un o dduwiau'r Rhufeiniaid. Duw dechreuadau a thrawsnewidiadau oedd Janus yn eu mytholeg ac felly roedd yn cael ei gynrychioli gan ddelw a chanddo ddau wyneb, y naill yn edrych i'r gorffennol a'r llall i'r dyfodol. Enw addas iawn ar gyfer mis cyntaf y flwyddyn.

Ionawr

Mae Ionawr ar y mynydd, - a gwelwach
Yw golwg y meysydd;
Ond daw yn newid tywydd,
Ac yn y fan, gwanwyn fydd.

John Penry Jones, Y Foel

Mae'r Dr J. Elwyn Hughes wedi bod yn Ysbyty Gobowen ychydig cyn y Nadolig ac wedi bod dan lawdriniaeth i gael pen-glin newydd. Da clywed ei fod yn gwella. Mae ei gyfeillion yn Nyffryn Ogwen yn dymuno gwellhad llwyr a buan iddo.

Dymuna Elwyn Hughes, Bryn Ogwen, Bethel, ddiolch yn ddiffuant i bawb am y cardiau a'r galwadau ffôn niferus a dderbyniodd yn dilyn y llawdriniaeth a gafodd ym mis Rhagfyr i gael pen-glin newydd. Gwerthfawroga ymweliadau ei gymdogion, ei gyfeillion a'i gydnabod pan ddychwelodd o Ysbyty Gobowen ychydig ddyddiau cyn y Nadolig.

Buddugwyr Llên Eisteddfod Dyffryn Ogwen

Llongyfarchiadau i Dilwyn Pritchard, Bron Arfon, Rachub ar ennill cystadleuaeth y stori fer. Hefyd i John Ffrancon Griffith, Abergele (gynt o Fethesda) ar ddod yn fuddugol yng nghystadleuaeth yr englyn.

Côr Meibion y Penrhyn

Ar ôl seibiant dros y Nadolig a'r flwyddyn newydd ail afaelodd y côr yn yr ymarferion yn nechrau Mis Ionawr. Bydd 2015 yn flwyddyn hynod o brysur gyda nifer o gyngherddau a pherfformiadau mawr a phwysig yn dod i'r rhan dros y misoedd nesaf. Y mis hwn bydd gennym gyngerdd yn Henllys yn ogystal â dathlu Noson Dwynwen yn Neuadd y Dref, Llanfairfechan ac mae tocynnau ar gael i noson honno am £10 sy'n cynnwys bwyd. Bydd bar ar gael yno hefyd.

Côr Seiriol

Yn nechrau Mis Mawrth byddwn yn perfformio yng Nghapel Jerwsalem gyda Chôr Seiriol, un o'r corau merched gorau yn y deyrnas. Bydd tocynnau i'r noson honno yn £7 i oedolion ac yn £4 i blant. Gwnewch yn siŵr o'ch lle rŵan!

Black Dyke

Mae'r trefniadau ar gyfer y cyngerdd yn Llandudno gyda'r band byd enwog o Swydd Caerefrog yn mynd rhagddynt yn dda. Mae nifer o docynnau wedi eu gwerthu eisoes ac os ydych chi am wledd o ganu corawl gyda band arian gorau'r byd holwch unrhyw un o aelodau'r côr am docyn nawr. Maen nhw ar werth am £20 ac £17 yr un. Bargaen!

Gyda thristwch mawr y cofnodwn farw un o hoelion wyth Côr Meibion y Penrhyn. Daeth y newyddion am farw Tom Morgan yn sydyn ac yn annisgwyl yn y diwedd a hynny pan oedd Llais Ogwan ar fin mynd i'r wasg. Roedd Tom wedi bod yn aelod o'r côr ers dechrau'r pumdegau ac yn y blynyddoedd diwethaf ef oedd y llywydd. Meddai ar lais bas/bariton cyfoethog a bu'n unawdydd gyda'r côr am rai blynyddoedd.

Roedd Tom yn aelod brwdfrydig a ffyddlon yng Nghôr y Penrhyn ac yn gymeriad hoffus a phoblogaidd gan bawb. Brodor o Sir Aberteifi ydoedd ac mae llawer yn cofio amdano ef a'i dad, y diweddar Emrys Morgan, cantor nodedig arall, yn codi canu yng Nghapel y Gerlan.

Bydd bwlch enfawr ar ei ôl yn rhengoedd y côr a gobeithiwn gyhoeddi teyrnged lawnach iddo y mis nesaf.

Cydymdeimlwn yn ddwys gyda'i briod Vera, a'r plant Gwyn, Dylan a Nerys, ynghyd â'r teulu oll yn eu profedigaeth lem.

Cymeriadau'r Côr

Gwyn Burgess

Cyfres yw hon sy'n rhoi manylion am rai o aelodau Côr meibion y Penrhyn. Yr aelod y mis hwn yw Gwyn Burgess sy'n swyddog mewn llywodraeth leol gyda Chyngor Gwynedd.

Be' ydi dy enw llawn?

Gwyn Royden Burgess

Oed

63

Lle wyt ti'n byw?

Bryn Coetmor, Bethesda.

Un o le wyt ti'n wreiddiol?

Bethesda

Pa dri pheth fasai'n dy ddisgrifio orau?

Hapus, Mwynhau Bywyd a Tawel.

Ers faint wyt ti'n aelod o'r Côr?

44 o flynyddoedd. Mi wnes i ymuno ym Mawrth 1971.

Pa lais wyt ti? Ail denor.

Pam wnest ti ymuno â Chôr y Penrhyn?

Mi wnes i glywed y Côr yn canu am y tro cyntaf mewn cyngerdd yng Nghapel Jerwsalem tua 1970. Dwi'n meddwl mai hwn oedd un o'r cyngherddau cyntaf o dan arweinyddiaeth Menai Williams ac mi benderfynais i'r adeg honno y buaswn yn hoffi bod yn rhan ohono.

Pa un ydi dy hoff gân yn rhaglen y Côr?

Mae gen i amryw. Ar hyn o bryd mi faswn i'n dweud mai Benedictus a'r trefniadau o'r caneuon Affricanaidd gan Arwel yr arweinydd.

Pwy ydy dy hoff ganwr/gantores?

Gan mai tenor ydw i mae'n rhaid i mi ddweud Rhys Meirion a Gwyn Hughes Jones.

Beth ydy dy farn di am ganu pop?

Mi wnes i stopio dilyn caneuon pop ar ôl yr 80au.

Oes gen ti atgof difyr am ryw ymweliad efo'r Côr?

Dyna beth sy'n dda am fod yn aelod o Gôr. Mae rhywun yn cael amryw o wahanol brofiadau difyr. Rhaid i mi ddweud mai'r teithiau gorau oedd y teithiau dramor i'r Almaen at y band yn Notzingen yn enwedig yr ymweliad cyntaf â'r pentre'. Bryd hynny roedd cyfnewidiadau rhwng bandiau a chorau ac aros yn eu cartrefi yn rhywbeth newydd a chyffrous.

Pa ddiddordebau eraill sy gen ti y tu allan i'r Côr?

Cerdded, garddio a choginio.

Oes yna rywbeth faset ti'n hoffi gweld y Côr yn ei wneud?

Dal i annog hogia ifanc i ymuno â'r Côr. Rydym yn ffodus fod aelodaeth y Côr wedi ei sefydlogi ers rhai blynyddoedd bellach gydag oddeutu 65 ar y gofrestr. Braff hefyd ydy gweld bod dros 50 o aelodau yn mynychu'r ymarferion bob nos Lun. Mi faswn i'n dweud fod hyn oherwydd y weledigaeth a'r gwaith caled mae'r Arweinydd a'r pwyllgor o dan gadeiryddiaeth Alun Davies wedi ei wneud dros y blynyddoedd diwethaf i godi proffil y côr. Drwy hynny mae'r côr yn rhoi profiadau a chyfleoedd newydd i'r aelodau. Diolch hogia!

Braichmelyn

Tŷ I'W OSOD
AR RENT

2 lofft
Gwres Canolog
Llogwr Coed
Lle Parcio

£500 y mis heb gynnwys biliau

(Dim DHSS, dim ysmegu,
dim anifeiliaid)

07503660037

Hywel Williams
Aelod Seneddol
Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AS mewn cymhorthfa, yna cysylltwch ag ef yn ei swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon:

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
☎ (01248) 372 948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
☎ (01286) 672 076

williamshy@parliament.uk

Alun Ffred Jones
Aelod Cynulliad
Etholaeth Arfon

CYMORTHFEYDD

Os oes gennych fater yr hoffech ei drafod gyda'ch AC mewn cymhorthfa, yna cysylltwch ag o yn ei swyddfa ym Mangor neu yng Nghaernarfon

Swyddfa Etholaeth, 70 Stryd Fawr, Bangor, LL57 1NR
☎ (01248) 372 948

Swyddfa Etholaeth, 8 Stryd y Castell, Caernarfon, LL55 1SE
☎ (01286) 672 076

alunffred.jones@cymru.gov.uk

Ymgwymerwr adeiladu a
gwaith saer

Ronald Jones

Bron Arfon, Llanllechid
Bethesda
☎ 01248 601052

J. TEMPLE MORRIS A'I FAB

Pob Math o Waliau Cerrig,
Ffensio, Tarmacio a Thirlunio.
Gwaith gyda peiriant tyrchu bach.
07770 900531
01248 600282
jtemplemorris@btinternet.com

Blodau Racca

PENISARWAUN

*Planhigion gardd a basgedi crog o'r
ansawdd gorau*

Ffôn: 01286 870605

Elwyn Jones & Co

hefyd yn masnachu fel
Parry Davies Clwyd-Jones & Lloyd LLP

- Cyfreithwyr -

123 Stryd Fawr
Bangor
Gwynedd
(01248) 370224

*Ar gyfer eich holl anghenion cyfreithiol
Gwasanaeth dwyieithog personol a chyfeillgar*

Swyddfeydd eraill:

Llangefni (01248) 723106	Amlwch (01407) 831777	Benllech (01248) 852782
Caernarfon (01248) 673616	Pwllheli (01758) 703000	

Os am gynnal bore coffi neu
ddigwyddiad arall yn Neuadd
Ogwen cysylltwch gyda
Dilwyn Llwyd
drwy e-bost
post@neuaddogwen.com neu
drwy ymweld â'r neuadd i drafod.

BYSUS
D. J. Owens
RHIWLAS

01248 361044 a 07771 634195

BYSUS O 25 I 57 SEDD AR GAEL AR GYFER
EICH HOLL ANGHENION TEITHIO -
TRIPIAU, PRIODASAU, PARTÏON AC ATÌ.

Bysus Gwyrdd Rhiwlas

GWASANAETH LLEOL, TRADDODIADOL A DIBYNADWY
SEFYDLWYD 1997 PERCHENNOG: DERFEL OWENS

Blodau Hyfryd

7 Rhes Buddug, Bethesda
☎ 602112 (gyda'r nos 602767)
Blodau ar gyfer pob achlysur

Priodasau, Angladdau ayyb
Ffres a Sidan

Gwasanaeth 'Archebu a Danfon'

Modurdy Central

Ceir ail-law ar werth
M.O.T. ar gael
Hefyd
Trwsio a Gwasanaeth
Ar Allt Pen-y-bryn, Bethesda
☎ 601031

Arbenigwr mewn lloriau coed caled

Arbenigwr mewn gosod a
selio lloriau coed caled,
adnewyddu lloriau
gwreiddiol a chyweirio
lloriau sydd wedi eu
difrodi.

Andrew G. Lomozik B.A.
Ffôn: 01248 602117 Symudol: 07835487909

WU SHU KWAN

Bocsio Cic Tsieineaid (Kung Fu)

Dosbarthiadau
yng Nghanolfan
Gymdeithasol
Tregarth bob
nos Fercher
6.30 tan 8.30

Un sesiwn am ddim os dewch
â'r hysbyseb hwn hefo chi
♦ Croeso i bawb, yn arbennig dysgwyr ♦
Manylion gan Jake neu Elena
Fitzpatrick - 01248 602416
neu galwch heibio'r dosbarth

Sefydlwyd 1969

m.hughes
a'i fab

CONTRACTWYR TOI
2 Hen Aelwyd, Bethesda
☎ 600633

☎ (symudol) 07702 583765
*Arbenigo mewn gwaith ffelt a pitsio.
Hefyd toeau llechi a gwaith yswiriant.
Gadewch i ni gynnig pris rhesymol am
waith diguro.*

Cerbydau Penrhyn

CABIAU A BYSIAU MINI
Ffôn: (01248) 600072
Meysydd awyr ♦ Porthladdoedd
Contractau

Contractwyr i Wasanaeth
Ambiwlsans Gogledd Cymru

D. Hughes a S. Roberts

Seiri Maen

Bob math o Waliau Cerrig
Ffensio : Tirlunio

Ffôn : 07766 895352

**MODURDY
FFRYDLAS**

Profion
M.O.T.

Perchennog
A. LI. Williams

Stryd Fawr, Bethesda
♦ PROFION M.O.T. ♦

GWASANAETH ♦ ATGYWEIRIO
♦ TEIARS A BATRIS ♦
GWASANAETH TORRI I LAWYR
NEU DDAMWAIN

☎ 600723
Ffacs: 605068

Croesair Ionawr 2015

AR DRAWS

- 1 Pryniant rhad, ac roedd llawer ohonynt yn y chwareli llechi erstalwm (6)
- 4 Aderyn ‘tir y lord’ yn ôl R. Williams Parry (6)
- 7 Llofruddiaeth anfwriadol (9)
- 9 Chianti, Chablis neu Rioja (4)
- 10 9 Ar Draws (4)
- 11 Y pluoig siaradus (5)
- 13 Pentref morwrol ym Mhenfro a man geni Meic Stevens (6)
- 14 Camp athletwr sy’n mynd yn hir neu’n uchel (6)
- 15 Carreg Cennen, Y Bere neu Ddinas Brân (6)
- 17 Tipyn llai na 12 I LAWR (6)
- 19 Gosod mewn safle (5)
- 20 Prif offeiriad eglwys gadeiriol wedi’r esgob (4)
- 22 Cerrig ----, beddfeini (4)
- 23 Cyflwr o ymwrthod ac ymatal (9)
- 24 Ma efô yng nghanol paradwys (6)
- 25 Ceinciau a melodïau (6)

I LAWR

- 1 Brau a hawdd ei dorri (6)
- 2 Ai dyma cyw y frân (4)
- 3 Hunangofiant merch am ei phlentyndod ym Mhatagonia, “--- --- y Bwcs”1992 (3,3)
- 4 Yn driw hyd y diwedd (6)
- 5 Cyflwr ; nifer o dai ar yr un safle (4)
- 6 Nyrsio a gofalu (6)
- 7 Syrffed (9)
- 8 Artheithiol a phoenus tu hwnt (9)

- 11 Mi ges fy chwythu i’r Eil-O-Man mewn un o’r rhain (5)
- 12 Afon enwog y coryglau (5)
- 15 Yr ail o lwon yr Urdd, ffyddlondeb i’ch --- --- (3-3)
- 16 Llethr, mewn chwarel yn ‘Stiniog efallai (6)
- 17 Y fwyaf o ran maint o holl daleithiau America (6)
- 18 Gro (6)
- 21 Negesydd Cynan o ‘bro y clwyf a’r clefyd’ i ‘ardaloedd hedd a chân’ (4)
- 22 Atalnodiad (4)

ATEBION CROESAIR RHAGFYR 2014

AR DRAWS 1 Melchior, 5 Llety, 9 Bethlehem, 10 Gwr Y, 11 Arfogi, 13 Anti, 15 Ael, 17 Ciosg, 19 Hi, 20 El, 21 Cacen, 23 Nil, 26 Awyr, 27 Syrcas, 30 Pawb, 31 Llyncu Mul, 32 Rand, 33 Gorchwyl

I LAWR 2 Eithaf, 3 Chweugain, 4 Oren, 6 Edwino, 7 Ynysig, 8 Abram, 12 Ie, 13 Ail, 14 TSB, 16 Lôn, 17 Celyn Coch, 18 Llaw, 19 Her, 21 Caspar, 22 Cychwyn, 24 Is, 25 Y Silff, 28 Cymry, 29 Wylô

Atebion erbyn dydd Mercher, 31 Rhagfyr 2014 i: ‘Croesair Rhagfyr’, Bron Eryri, 12 Garneddwen, Bethesda LL57 3PD.

1			2		3		4		5			6
		7							8			
9									10			
				11				12				
13							14					
15					16		17					18
				19								
20			21						22			
		23										
24							25					

Blwyddyn Newydd Dda i chi oll, a diolch i rai ohonoch am eich dymuniadau da dros yr Wyl. Cafwyd nifer o gamgymeriadau bychain yng nghroesair Rhagfyr; ‘lan’ a ‘las’ yn lle ‘lôn’, ‘sil’ yn lle ‘Nil’, ‘fi’ yn lle ‘hi’ a ‘far’ yn hytrach na ‘her’. Ond cafwyd atebion hollol gywir gan y canlynol : Dilys A. Pritchard-Jones, Abererch; Dafydd Evans, Penisarwaun; Jean Hughes, Talybont; Gaynor Elis-Williams, Carneddi; Emrys Griffiths, Rhosgadfan; Doris Shaw, Bangor; Rosemary Williams, Elizabeth Buckley, Sara a Gareth Oliver; Dulcie Roberts, Tregarth; Anne Smith a David, Rita Bullock, Bethesda; Derek a Mai Jones, Rhiwlas; Karen Williams, Elfed Evans, Llanllechid. Ond yn fuddugol y tro hwn y mae ymgais Jean Vaughan Jones, 12 Hafod Lon, Rhiwlas, Bangor LL57 4GD. Llongyfarchiadau calonnog i chi.

Daeth dau yn gyfartal am y teitl ‘Pencampwr 2014’ am lwyddo i ateb pob un o groeseiriau’r flwyddyn gyfan yn gywir, sef Gaynor Elis-Williams, Carneddi ac Elfed Evans, Llanllechid. Tipyn o gamp yn wir. Da iawn chi !

CHWILAIR IONAWR 2015

ENWAU CYMRAEG AR DREFI A LLEFYDD ERAILL YN LLOEGR

A	A	C	A	E	R	W	Y	S	G	W	F	H	R	I	E	J	L	C	M
B	V	A	S	T	R	Y	D	Y	F	F	L	Y	D	B	B	H	X	J	U
I	D	S	B	V	S	H	E	C	I	M	G	V	H	R	M	D	W	H	U
Z	Y	M	X	A	V	A	D	D	A	N	A	P	A	Y	U	Q	U	S	O
F	F	R	P	Y	T	Q	Z	G	R	E	H	C	U	S	M	W	N	O	Y
R	N	I	A	S	Z	Y	U	T	T	F	R	D	X	T	U	P	W	R	H
C	A	Q	H	W	E	H	D	O	L	Y	E	E	G	E	E	O	M	H	E
P	N	T	T	C	B	B	C	E	U	L	U	J	P	L	T	M	I	V	V
D	T	C	B	B	F	R	F	O	U	G	A	J	V	I	I	R	R	X	I
M	H	T	T	O	S	K	O	P	W	R	R	W	C	M	K	C	B	O	R
C	H	X	V	R	Y	H	S	T	M	T	R	E	S	F	Y	J	D	Z	H
B	T	C	W	O	S	C	R	A	N	I	X	N	I	O	L	X	J	J	M
B	Y	W	T	E	X	M	D	W	X	K	F	U	P	C	S	Q	Y	O	I
L	W	F	E	R	Z	Q	A	W	R	O	C	T	D	G	W	E	S	L	Z
E	S	B	E	A	J	R	D	K	J	C	L	N	L	R	V	O	O	G	J
P	Y	W	P	G	G	E	T	S	O	W	J	J	Q	U	L	F	S	R	V
T	N	X	E	R	B	N	U	C	A	E	R	L	O	Y	W	G	H	S	C
L	Y	Z	E	N	I	E	A	F	X	I	W	T	Z	H	K	V	A	G	B
N	K	A	E	A	A	D	S	I	K	O	G	D	H	B	S	I	U	R	O
X	C	P	C	A	G	X	R	A	E	E	K	K	D	A	N	T	O	G	W

Yn y chwilair y mis yma mae deuddeg o ENWAU CYMRAEG AR DREFI A LLEFYDD ERAILL YN LLOEGR. Mae un cliw wedi ei ddangos yn barod. A oes modd i chwi ddod o hyd i’r gweddill? (Mae LL, CH, DD, TH, ayb, yn un llythyren yn y Gymraeg, ond i bwrpas y chwilair dangosir hwynt fel dwy lythyren ar wahân).

Atebion gydag enw a chyfeiriad i Andre Lomozik, Zakopane, 7 Rhos y Coed, Bethesda, Bangor, Gwynedd LL57 3NW, erbyn Chwefror 4. Bydd gwobr o £10 i’r enw cyntaf allan o’r het. Os na fydd unrhyw un wedi canfod y deuddeg, yna’r rhif agosaf fydd yn cael y wobr.

Gobeithio eich bod wedi cael amser i ymlacio dros y Nadolig a’ch bod yn edrych ymlaen at y flwyddyn newydd. Diolch hefyd am y cardiau Nadolig a’r dymuniadau gorau. Enwau Cymraeg ar drefi a llefydd eraill yn Lloegr sydd yn y chwilair y mis yma i’ch diddori. Pob lwc! Yn anffodus, roedd sawl un ohonoch wedi gweld “cog” yn chwilair y mis diwethaf, ond nid oedd yn un o’r adar ’roeddwn wedi eu henwi.

Dyma atebion Rhagfyr:- Aderyn Drycin y Graig (Fulmar); Aderyn y Bwn (Bittern); Alarch Dof (Mute Swan); Barcud Coch (Red Kite); Bwncath (Buzzard); Cynffon Sidan (Waxwing); Eryr Euraid (Golden Eagle); Grugiar Ddu (Black Grouse); Gwalch y Pysgod (Osprey); Gŵydd Wyllt (Greylag Goose); Hwyaden Wyllt (Mallard); Torchydd Gyddfgoch (Red-throated Diver).

Dyma enwau’r rhai a gafodd yr atebion cywir:- Elizabeth Buckley, Tregarth; Rosemary Williams, Tregarth; Doris Shaw, Bangor; Elfed Bullock, Maes y Garnedd; Dilys A. Pritchard-Jones, Abererch; Jean Vaughan Jones, Rhiwlas; Merfyn a Laura Jones, Halfway Bridge, Bangor. Enillydd Rhagfyr oedd:- Dilys A. Pritchard-Jones, Ynys, Abererch, Pwllheli, LL53 6YP.

Siop Ogwen

Cownter Gwasanaethau

Dydd Llun 10.00-4.00: Cymorth i Ferched
Dydd Llun 9:30-11:30: Banc Bwyd (Derbyn Talebau)
Dydd Mawrth 10.00-2.00: Wardeiniaid Ynni
Dydd Mercher 12.00-2.30: Banc Bwyd (Dosbarthu Bwyd)

Siop Grefftau ar agor Llun - Sadwrn
01248 602131 partneriaeth@ogwen.org

"FFONIWCH DIONI I GAEL
'BWCINGS' YCHWANEGOL
DROS Y GAELAF"

tel: 01341 247 200
ebost: gwion@dioni.co.uk

Contractwyr Trydanol

Jones & Whitehead Cyf

Swyddfa Gofrestredig
Penrall, Tregarth, Bangor, Gwynedd, LL57 4AU

Ffôn: 01248 601257
Ffacs: 01248 601982

E-bost: info@jonesandwhitehead.co.uk

OWEN'S TREGARTH Cludiant Preifat a Bws Mini

Angen Dreifar Proffesiynol

Cerbydau 4, 8 ac 16 sedd
Arbenigo mewn meysydd awyr

01248 602260

www.owenswales.co.uk

MODURON PANDY Cyf.

MOT Diesel a Chatalydd
Atgyweirio MOT
Gwasanaethu Cerbydau
Cydbwyso Teiars
Batris
Tracio

01248 600619

moduronpandy@yahoo.com
www.moduronpandymotors.co.uk

Tregarth, Bangor,
Gwynedd LL57 4AY

JR SGAFFALDIAU Cyf. **JR**
SCAFFOLDING Ltd.

YR IARD, Ffordd Stesion, Bethesda,
Gwynedd LL57 3NE

ebost: sales@jrscaffolding.co.uk

Ffôn/Ffacs:

01248 601754

07770 568743 (symudol)

BARBWR OGWEN

Torri Gwalltau
Dynion a Phlant
gan Alison

SAMARIAID

Mae
Llinell Gymraeg

0300 123 3011

ar gael bob nos rhwng
7.00pm ac 11.00pm

Malinda Hayward (Gwniadwraig)

Awel Deg
Penygroes, Tregarth.

Am unrhyw waith gwnio
- trwsio, altro ac ati -

Ffoniwch
01248 601164

Tudur Owen, Roberts, Glynne a'u cwmni

DEWCH I WELD
EICH
CYFREITHIWR
LLEOL

SGWÂR BUDDUG
STRYD FAWR
BETHESDA
GWYNEDD
LL57 3AG

BETHESDA
01248 600171
bethesda@torglaw.co.uk

Cyfreithwyr

Y CYNGOR CYNTAF
AM DDIM

EWYLLYSIAU A
PHROFIANT

SYMUD Tŷ

L. Sturrs
a'i feibion
sefydlwyd yn 1965

ADEILADWYR

Hen Iard Stesion,
Ffordd y Stesion, Bethesda

Ffôn: 600953

Ffacs: 602571

lsturrs@googlemail.com

GAIR O'R DOSBARTH

Ysgol Dyffryn Ogwen

Te prynhawn Nadolig Ysgol Dyffryn Ogwen 2014

Eto y flwyddyn hon bu'r te prynhawn yn llwyddiant. Croesawyd dros 90 o'r henoed lleol i'r ysgol am y prynhawn o luniaeth ysgafn ac adloniant. Roedd y lluniaeth wedi cael eu baratoi gan grŵp Lletygarwch blwyddyn 10, a bydd eu perfformiad yn cyfrif tuag at eu cymhwyster lefel 2 BTEC. Diolch o galon i fusnesau lleol am gyfrannu tuag at y bwyd a'r raffl sef Caffi Seren, Mabinogion, Serena, Tesco, Becws Dwyran, Bwydydd Harlech, Cigydd Dafydd Jones, Caernarfon a'r Dyn Llysiau. Heb eu cyfraniad ni fuasem wedi gallu cynnal y te Nadolig.

Pantomeim

Bu holl ddisgyblion blwyddyn 7 yn gweld perfformiad o'r pantomeim 'Cinderella' yn Llandudno yn ystod yr wythnos olaf. Yr oedd yn berfformiad lliwgar, bywiog a swnllyd yn unol â thraddodiad y pantomeim Nadoligaidd, ac yr oedd y disgyblion a'r aelodau o staff, wedi cael bore difyr iawn. Diolch i'r adran Saesneg am drefnu.

Côr yr Ysgol

Bu corau'r ysgol yn brysur yn cyfrannu at ddathliadau'r Nadolig yn ddiweddar. Gwahoddwyd aelodau o'r gymuned i fwynhau te prynhawn yn yr ysgol ar ddydd Mawrth, Rhagfyr 9. Cyflwynodd y côr iau raglen fer o adloniant gan gynnwys 'Cân y Bugeiliaid' gan Gareth Glyn ynghyd â threfniant Mari Pritchard o 'Dod ar fy mhen'. Ymunodd y côr hefyd gyda'r gynulleidfa i cyd-ganu amrywiol garolau. Yn ogystal â'r côr, fe gyflwynodd grŵp llinynnol o ddisgyblion iau yr ysgol garolau hefyd. Roedd Elin, Bess, Jasmine a Miriam ar y feiolin a Gwydion a Thalia yn chwarae'r soddgrwth (cello).

Nos Sul, Rhagfyr 21 cafodd yr ysgol wahoddiad i ymuno yn nathliadau'r gymuned yn y gwasanaeth carolau yng Nghapel Jerusalem. Cyflwynodd y côr iau ddwy gan ac roedd ensemble o gantorion ifanc wedi canu 'Breuddwydïaf Freuddwydion' a oedd yn disgrifio syfrdandod a chyffro bore'r Nadolig. Fe ganodd y côr hyn gân deimladwy gan Eric Whitacre o'r enw 'Hwiangerdd y Morlo'. Daeth y gwasanaeth i ben yn fawreddog gyda'r corau yn cyd-ganu 'Bachgen a Aned' o 'Teilwng yw'r Oen' gyda Chôr y Penrhyn a Chôr y Dyffryn. Roedd hyn yn brofiad gwfreiddiol i'r disgyblion.

Casglu Arian Achub y Plant

Diolch i bawb am gyfrannu tuag at diwrnod siwmpwr Nadolig 2014. Roedd yr arian a godwyd yn mynd tuag at elusen Achub yr Plant.

Diwrnod Sector Treftadaeth

Gwahoddwyd deuddeg o ddisgyblion Blwyddyn 9 yr ysgol i fynychu diwrnod yn hyrwyddo gyrfaedd yn y sector Treftadaeth. Prif nôd y diwrnod oedd cynyddu ymwybyddiaeth y disgyblion o'r sector Treftadaeth sy'n prysur dyfu yng Ngwynedd. Cawsant gyfle i amlygu'r cyfleoedd gwaith a busnes sy'n bodoli'n lleol yn y sector Treftadaeth ac roedd cyfle i'r disgyblion gyfarfod pobl sy'n gweithio yn y sector Treftadaeth a cymryd rhan mewn cyfres o weithgareddau fydd yn helpu iddynt ddeall gwaith amrywiol yr Amgueddfa Lechi.

Adran Addysg Gorfforol

Taith Manceinion

Ar Ragfyr 17eg bu nifer o ddisgyblion blynyddoedd 8, 9 a 10 ar daith i weld sioe gerdd 'Shrek' yn y Palace Theatre ym Manceinion. 'Roedd y disgyblion wedi cyffroi yn lân yn cael mynd i siopa a chael cinio yng

Nghanolfan Siopa Trafford yn ystod y bore. Roeddent wedi gwirioni mwy fyth wrth gael profiad bythgofiadwy yn gwyllo'r sioe gerdd enwog gan William Steig yn ystod y prynhawn.

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau mawr i Nia George (bl9) am ddod yn gyntaf yn y gystadleuaeth gymnasteg (4 offer) yng nghlwb gymnasteg Eryri yn ddiweddar. Bydd Nia a'i chwaer Erin ynghyd a Sophie Pipe yn cynrychioli'r ysgol ym mis Ionawr yng nghystadleuaeth gymnasteg Urdd Eryri. Pob lwc i chi ferched!

Llongyfarchiadau i Esme Crowe am ddod yn ail yng ngala nofio'r Urdd, rowndiau Eryri yn ddiweddar. Mae Esme yn hyfforddi gyda clwb Caernarfon yn gynnar yn y bore a gyda'r nos ar nifer o ddyddiau'r wythnos ac mae'n arbenigo yn y dull broga.

Nia George ac Esme Crowe

Rygbi

Mae'r tîm rygbi merched yn mynd o nerth i nerth gyda oddeutu 30 o ferched yn mynychu'r ymarferion yn y clwb ar nos Fercher. Dydd Iau, Rhagfyr 18fed cafodd y garfan iau gyfle i chwarae yn ei gem gyntaf yn erbyn Ysgol Tryfan gyda nifer o chwaraewyr newydd o flwyddyn 7. Y sgôr terfynol oedd 20-5 i Ysgol Dyffryn Ogwen gyda Sophie Ellis yn sgorio pedwar cais.

Ysgol Llanllechid

Blwyddyn Newydd Dda!

Blwyddyn Newydd Dda i'r holl ddarlennwyr! Dyma'r plantos wedi creu afalau calennig yn nosbarth Mrs Parry Owen!

Cofiwch

Bydd yr ysgol ar gau ar Ionawr 27 a Chwefror 13, oherwydd hyfforddiant mewn swydd i'r athrawon.)

Cydymdeimlo

Cydymdeimlwn â theulu Ms Leanne yn eu profedigaeth o golli nain annwyl, Mrs Annie Parry ar ddechrau'r flwyddyn. Derbyniwch ein cydymdeimlad llwyr fel ysgol. Yn yr un modd, cydymdeimlwn â Ms Rachel a Ms Medi. Bu farw eu modryb, sef Mrs Bethan Jones cyn y Nadolig. Cofion atoch i gyd fel teulu.

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau i ddau o'n cyn-ddisgyblion, sy'n bresennol yn ddisgyblion yn Ysgol Dyffryn Ogwen, ar gael cynnig lle yn Rhydychen; Gwynfor Rowlinson yng Ngholeg yr Iesu a Bethan Hughes ym Merton. Gwych!

Llwyddiant ym Myd Chwaraeon

Llongyfarchiadau i Emma Hughes are i llwyddiant ym maes criced. Cafodd Emma ei dyfarnu fel y bowliwr gorau yn y tim o dan 12 ym Mangor. Llongyfarchiadau i Ila Clark ar dderbyn ei gwobr efydd mewn gymnasteg a Louis Reviles ar dderbyn gwregys felen mewn bocsisio cicio.

Ben Dant

Llongyfarchiadau i Gwen, William, Daniel a Gwion ar ymddangos ar raglen Ben Dant ym mis Rhagfyr.

Clwb yr Henoed

Croesawyd aelodau o Glwb yr Henoed i'r ysgol yn ôl ein harfer, ac unwaith eto cawsant wledd; adloniant gan y plant yn ogystal â lluniaeth Nadoligaidd. Trist yw meddwl am farwolaeth disymwth Mr Twm Morgan, a ganodd unawd, sef carol, i ni yn ystod y bore hwn. Bydd yr atgof hwn yn aros yn ein cof am amser maith. Anfonwn ein cofion annwyl at y teulu yn eu hiraeth o golli gŵr bonheddig arbennig iawn.

Bore Coffi Nadolig

Diolch i bwyllgor y clwb am gael cynnal ein Bore Coffi Nadoligaidd eto yn y Clwb Criced a diolch o galon i'r Pwyllgor Cyfeillion Ysgol Llanllechid am eu gwaith di-flino. Mae eich holl ymdrechion yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr. Rhaid canmol Siôn Corn am ei ffordd hamddenol gyda'r plant; roedd hi'n fraint clywed y sgysiau difyr. Diolch hefyd i chi rieni a ffrindiau'r ysgol am ddod draw i'n cefnogi. Gwnaethpwyd elw o £521.16 i gronfa'r ysgol, sy'n tystio i lwyddiant y bore!

Siwmperi Nadolig

Yn ystod mis Rhagfyr, daeth llawer o'r disgyblion i'r ysgol yn gwisgo siwmperi Nadoligaidd ac anfonwyd cyfraniad i elusen Achub y Plant.

Pili Palas

Ddydd Mawrth, Rhagfyr 9fed, cafodd plant y Dosbarth Meithrin fynd ar drip i Bili Palas i gael cwrdd â'r dyn ei hun – Siôn Corn! Cafodd pawb gyfle i ddweud wrtho eu bod wedi bod yn blant bach da. Cawsant hefyd gyfle i gwrdd â rhai o'r anifeiliaid a thrychfilod yn ogystal â chael chwarae yn yr ardal deganau meddal, cyn dychwelyd i'r ysgol yn y bws mawr gwyrrdd gyda Mr Derfel Ownes! Trip gwerth chweil, a diolch i staff Pili Palas am y croeso.

Sioe Nadolig y Dosbarth Meithrin a'r Cylch Meithrin

Braf oedd gweld y neuadd yn llawn yn ystod sioe Nadolig y Dosbarth Meithrin a'r Ysgol Feithrin. Cawsant wledd wrth wrando ar y plant ifanc yn perfformio 'Stori'r Geni'. Roeddent wedi dysgu casgliad da o ganeuon amrywiol ac yn edrych yn ddigon o sioe yn eu gwisgoedd crand. Yn wir, roedd naws y Nadolig yn sicr yn bresennol y bore hwnnw.

Cyngerdd Nadolig y Dosbarth Derbyn

Yn nosbarth Mrs Wilson, yr hyn oedd yn achosi problem oedd fod y seren druan wedi colli ei sglein! A wyddoch chi beth?! Gwaith blinedig y ceirw oedd chwilio'n ddyfal am y sglein ym mhob twll a chornel! Yr hen dylwyth teg, o waelod yr ardd, oedd ar fai. Yn ystod y perfformiad, cafwyd gornest ddawnsio lle'r oedd y tylwyth teg a'r ceirw yn dawnsio yn erbyn ei gilydd, yn union fel yn "Strictly Come Dancing". Siôn Corn ddaeth i achub y dydd, gyda'i symudiadau anhygoel! Wedi hyn, cafodd pawb Nadolig yn llawn 'sglein a sbri!

Cyngerdd Nadolig Dosbarthiadau Blynnyddoedd 1 a 2

Wedi i Siôn Corn gael ei herwgipio gan griw o bobl Oes y Cerrig, a'i gadw mewn ogof yn Llanddona gyda'r gwrachod a'r pryfed cop, yn ffodus iawn roedd William Ellis Williams yn hedfan ei awyren ar y traeth hwnnw am y tro cyntaf erioed! Gyda chymorth Sian Owen Tŷ'n y Fawnog (a llawer o gymeriadau adnabyddus eraill), llwyddodd William i achub Siôn Corn, ac achub y Nadolig i blant y byd! Roedd y plant yn actio ac yn canu'n werth chweil! Diolch i'r rhieni am eu cymorth gyda'r gwisgoedd.

Pws mewn Bwts

Aeth disgyblion y Dosbarth Derbyn a Blynnyddoedd 1 a 2 i'r Galeri Caernarfon i weld pantomeim 'Pws Mewn Bwts'. Roedd hi'n sioe ardderchog gyda Martyn Geraint gyda pob un o'r cast ar eu gorau. Braf oedd gweld pob un o'r plant yn chwerthin nes oedd eu hochrau yn brifo!

Pip y Pengwin

Pip y Pengwin – dyna oedd teitl sioe Nadolig yr adran iau eleni, yn dilyn hynt a helynt Pip druan wrth iddo geisio canfod ei ffordd yn ôl at ei ffrindiau yn Antarctica. Ar ôl dioddef casineb y Warden yn Sw Rachub cafodd Pip gymorth gan ei ffrind Sam i ddianc o'r sw. Ym Methesda sylwodd Pip ar y criw rygbi a'r wifren wib, cyn mentro draw i Sbaen i ganol y senoritas a'r matadors. Yn olaf, gyda chymorth Siôn Corn fe arweiniodd y sled yn ddiogel i Antarctica lle daeth Pip o hyd i'w deulu. Diolch i'r plant am drio eu gorau glas yn ystod yr ymarferion ac yn enwedig ar noson y cyflwyniad. Cafodd y gynulleidfa wledd yn eu gwyllo a diolch yn ogystal i'r rhieni am baratoi gwisgoedd mor fendigedig ac am bob air o gefnogaeth a chanmoliaeth; llawer un yn dweud mai hon oedd y sioe orau eto! Diolch i Mr Alun Llwyd am gael defnyddio Ysgol Dyffryn Ogwen er mwyn i ni gael llwyfanu'r perfformiad.

Panto Patagonia

Braf iawn yw cael cerdded i lawr i Stryd Fawr Bethesda a chael mynd i Neuadd Ogwen, i fwynhau sioe. Mae'n adnodd anhygoel i'r Dyffryn ac yn un y byddwn yn sicr yn manteisio llawer arno fel ysgol. Aeth disgyblion yr Adran Iau i Neuadd Ogwen i fwynhau cyflwyniad cwmni Mega o 'Patagonia.' Roedd y panto yn un byrlymus ac egniol ac roedd y plant wedi mwynhau anturiaethau'r cymeriadau yn fawr.

Trên Siôn Corn

Cafodd y dosbarth Derbyn drip i'w gofio wrth fynd i ymweld â Siôn Corn yn Llanberis. Roedd gan Siôn Corn sach fawr yn llawn o anrhegion i'r plant da sydd yn y dosbarth. Diolch Siôn Corn.

Sioe Nadolig Cyw

Ar ddiwrnod olaf y tymor aeth y Dosbarth Meithrin i Langeini i wyllo sioe 'Nadolig Llawen Cyw'. Cafodd pob un fodd i fyw yn mwynhau perfformiadau'r môr-leidr enwog, Ben Dant, y ferch fach ddireidus Igam Ogam, Tara Tan Toc, Radli Migins o gyfres Llan-ar-Gollen, ac wrth gwrs, eu hoff gymeriad, Cyw ei hun!

Ffilm Affricanaidd

A dyma ni, unwaith yn rhagor, yn bachu ar y cyfle i fynd draw i Neuadd Ogwen. Roedd hi'n brynhawn Gwener rhymllyd ym Mis Rhagfyr pan aeth disgyblion Mrs Bethan Jones yno i wyllo ffilm oedd a neges gyfoes iddi. Roedd y ffilm, 'Khumba,' yn rhan o Wyl ffilmiau Affricanaidd Cymru, ac yn olrhain hanes sebra o'r un enw. Roedd Khumba druan yn cael ei erlid gan ei gyfoedion ofergoelus oherwydd ei fod yn hanner streipiog. Negeseuon amlwg y ffilm oedd dewrder, gobaieth, dathlu a pharchu unigolion sy'n wahanol. Negeseuon pwysig sy'n clymu'n berffaith a'n rhaglenni Addysg Byd.

Ysgol Rhiwlas

Sioe Nadolig.

Cafodd y pentrefwyr fodd i'r llygad a'r clyw pan berfformiodd plant yr ysgol ei sioe Nadolig dros dri diwrnod. Enw sioe'r plant bach oedd Groto Siôn Corn gydag addasiad o stori'r geni draddodiadol a hwyl Noswyl Nadolig eleni wedi ei gyfuno yn wych gan y plant. Roedd plant yr adran iau yn perfformio addasiad Mr Davies o'r pantomeim Peter Pan. Roedd ôl llawer o waith caled i weld yn y ddau berfformiad a chofiwch fod llawer o wynebau disglair ac enwog wedi dechrau eu gyrfa yn sioeau Nadolig Ysgol Rhiwlas, felly gwylwch allan am fwy yn y dyfodol. Diolch i holl staff yr ysgol am roi o'u hamser i wneud y perfformiadau mor wych a hwyliog.

Ysgol Rhiwlas (parhad)

Ymweliadau

Daeth Mr Setatree i mewn i wneud gwasanaeth Cristdingl gyda’r plant, a chawsant i gyd ddod â’u haddurn adref gyda hwy.

Aeth plant blwyddyn 6 am ddiwrnod i Ysgol Dyffryn Ogwen i flasu gweithgareddau a gwaith ysgol y byddant yn ei wneud flwyddyn nesaf. Cawsant ddiwrnod wrth eu bodd.

Aeth plant adran y babanod ar ymweliad â Chapel y Ffynnon cyn y Nadolig i ddathlu’r ŵyl yno.

Dathlu’r Nadolig yn yr ysgol

Cafwyd cinio Nadolig gwerth chweil wedi ei baratoi gan Anti Siân eto eleni a phawb wedi bwyta gormod. Cafwyd hefyd barti Nadolig yr wythnos olaf gyda phawb wedi gwisgo i fyny mewn dillad parti a chael dawnsio drwy’r pnawn.

Aeth y plant i gyd am dro i Landudno yr wythnos olaf i fwynhau perfformiad o Cinderella yn Venue Cymru. Cafwyd llawer o hwyl a phawb wedi mwynhau’n fawr.

Llongyfarchiadau

Llongyfarchiadau i Gwen Williams a Cassie Dodd. Roedd y ddwy yn rhan o dîm dan 11 merched traws gwlad ‘Menai Track and Field’ a ddaeth yn gyntaf yng nghystadlaethau traws gwlad Gogledd Cymru yn ddiweddar. Er mai newydd ddechrau mae’r ddwy, maent yn barod wedi gwella ar eu hamser a’u safleoedd yn y gystadleuaeth. Da iawn chi, ferched, a daliwch ati.

Ysgol Tregarth

Ffair Nadolig

Cynhaliwyd Ffair Nadolig yr ysgol ar Nos Iau, Tachwedd 27ain. Diolch i’r Gymdeithas Rhieni/Athrawon am ei gwaith yn trefnu’r stondinau a’r gweithgareddau lu, gan gynnwys ymweliad gan Siôn Corn. Bu prysurdeb mawr yn ystod y noson a llwyddwyd i godi oddeutu £800. Diolch i bawb am eu cefnogaeth.

Ymweliad Capel y Ffynnon

Cafodd blynyddoedd 1 a 2 ymweld â Chapel y Ffynnon ym Mangor yn ddiweddar. Yno cymerodd y disgyblion ran mewn gweithgareddau Nadoligaidd gan ddysgu am stori’r geni, a chymryd rhan mewn drama a gwisgo gwisgoedd bendigedig. Roeddynt wrth eu boddau yn cael gwneud amrywiaeth o weithgareddau. Yn y llun gwelir Esther, Millie ac Amy yn barod i gymryd rhan yn nrama stori’r geni.

Cyngerdd Nadolig

Ar ôl wythnosau o ymarfer a pharatoi gan y plant cynhaliwyd cyngerdd Nadolig llwyddiannus dros ben yng nghapel Shiloh. Roedd thema’r sioe yn seiliedig ar ddarganfod pa stori yw’r orau un erioed. Yn ôl y gymeradwyaeth a gafwyd ar ddiwedd y perfformiad roedd y gynulleidfa yn amlwg wedi mwynhau. Diolch i Jones and Whitehead am eu cymorth gyda’r llwyfan ac i swyddogion Capel Shiloh am eu cydweithrediad, yn ogystal i’r rhieni am ddarparu gwisgoedd gwerth chweil!

Dymuniadau Gorau

Hoffem ddymuno yn dda i Miss Debbie Williams, sydd wedi bod yn athrawes yn yr ysgol ac yn aelod gwerthfawr iawn o’r staff yma yn Ysgol Tregarth. Fe fydd yr ysgol yn gweld colled fawr hebddi. Dymuniadau gorau i chi yn y dyfodol Miss Williams! Hoffai’r ysgol hefyd ddymuno yn dda iawn i Ms Mary Jones sydd wedi bod yn gweithio gyda blynyddoedd 3, 4, 5 a 6. Rydym wedi mwynhau cael cwmni Mrs Jones yn ystod ei chyfnod o addysgu yma yn Ysgol Tregarth. Pob hwyl i chi yn y dyfodol!

Ymweld â Siôn Corn

Oherwydd eu bod wedi gweithio mor galed yn ystod y tymor, cafodd disgyblion Dosbarth Idwal brynhawn hyfryd ym Mhili Palas yn cyfarfod y gwahanol greaduriaid ond yn bwysicach, cyfarfod Siôn Corn ei hun wrth gwrs! Cafodd pawb gyfle i ddweud wrtho beth fydden nhw’n hoffi ei dderbyn ar fore Nadolig. Prynhawn braf iawn a phawb wedi mwynhau sgwrsio gyda Siôn Corn!

Pantomeim

Gan eu bod wedi ymddwyn mor dda yn ystod y tymor, bu disgyblion yr holl ysgol yn Neuadd Ogwen yn gwyllo pantomeim Patagonia ddiwedd y tymor. Roedd hi’n bantomeim hwylus iawn, gyda llawer o dynnu coes y gynulleidfa, digon o jôcs gwirion a chanu a dawnsio gwerth chweil. Cafodd y disgyblion andros o amser da a phawb wedi mwynhau.

Ysgol Abercaseg

Cyngerdd Nadolig

Roedd yr amser wedi dod eto i holl ddisgyblion yr ysgol arddangos eu hymrwymiad a’u gwaith caled ar lwyfan Ysgol Dyffryn Ogwen. Ar y noson, gydag Ysgol Dyffryn Ogwen yn llawn Coed Nadolig, Anifeiliaid y Llety, ceirw a llawer iawn mwy o gymeriadau roedd ymrwymiad y rhieni hefyd yn amlwg iawn a hoffem ddiolch iddyn nhw am yr holl wisgoedd bendigedig. Roedd y cyngerdd yn seiliedig ar ddathliad y Nadolig o bersbectif yr anifeiliaid, o’r Asyn a oedd yn cario Mair i Rwdolff sydd yn arwain y Ceirw ar Noswyl Nadolig. Roedd y cymeradwyaeth ar y diwedd yn gadarnhad amlwg o fwynhad yr holl gynulleidfa. Hoffem ddiolch i Brifathro a staff Ysgol Dyffryn Ogwen am y croeso a’r gefnogaeth a gawsom yn ystod yr ymarfer ac ar y noson.

Sioe Nadolig Cyw

Roedd yr ysgol llawn cynnwrf ar ddiwrnod olaf y tymor gan fod ymweliad i Langefni i weld Sioe Nadolig Cyw wedi’i drefnu. Wedi siwrne ddiddorol ar y bws cafwyd y plant eu diddanu’n llwyr gan y goleuadau, y gerddoriaeth a’r holl gymeriadau cyfarwydd yn fyw o’u blaen. Roedd dawnsio, chwifio breichiau a llawer o chwerthin a phawb wedi mwynhau.

Achub y Plant

Anghofio wnaeth pawb am ein gwisg ysgol arferol ar ddydd Gwener Rhagfyr 12fed wrth i holl blant yr ysgol gefnogi diwrnod Gwisgo Siwmpwr Nadolig, Achub y Plant. Roedd llond y lle o geirw, dynion eira ac wrth gwrs mwy nag un Siôn Corn, heb anghofio am ambell i Siân Corn hefyd! Ymunodd pawb yn yr hwyl gan godi arian at achos da ar yr un pryd. Mae plant a rhieni Ysgol Abercaseg wedi codi i’r brig unwaith eto wrth feddwl am bobol eraill llai ffodus na hwy ar yr adeg prysur hon o’r flwyddyn.

Ffarwelio

Roedd diwedd y tymor yn gyfnod o ffarwelio yn yr ysgol. Yn dilyn dros ugain mlynedd fel gofalwraig Ysgol Abercaseg mae Mrs Jean Thomas yn ymddeol. Hoffwn ddiolch iddi am ei gwaith yn yr ysgol dros yr holl flynyddoedd a dymuno’n dda iddi yn ei ymddeoliad.

Llwyddiant

Yn Ysgol Abercaseg yr ydym eisioes yn gwybod am holl waith caled y Sgwad Syniadau a sut mae disgyblion yr ysgol yn cael bod yn rhan allweddol o’r broses o wneud penderfyniadau sy’n newid ac yn gwella bywyd yr ysgol o ddydd i ddydd. Ond mae hi’n wir fraint i ni gyd weld yr arfer dda hyn yn cael ei gydnabod a’i gymeradwyo fel Astudiaeth Achos yn “Adroddiad Blynyddol 2014 Cyfarwyddwr Gweithredol Iechyd Cyhoeddus – Plant a Phobl Ifanc yw Ein Dyfodol”. Ardderchog, blant.

Siop Trin Gwallt a Harddwch

Bethesda 600094

Yn arbenigo mewn trin gwallt
merched, dynion a phlant.
Cyngori, gosod a thorri wigiau
Rhai gwasanaethau harddwch a shafio
(rasal "cut throat")

DAFYDD CADWALADR

Cynhyrchion Coedlannol

Coed Tân - Llwythi bach a mawr
Ysglodion pren i'r ardd
Ffensio a thorri coed
Asiant system gwresogi trwy
losgi coed

01248 605207

Pob math o waith trydanol

Huw Jones

Ymgymwr Trydanol

Trydanwr cymwysedig gyda
phrofiad diwydiannol

Y Wern, Gerlan, Bethesda
Gwynedd LL57 3ST
Ffôn: 01248 602480

**STEPHEN
JONES**

**TREFNYDD
ANGLADDAU**

**Hefyd ymgymryd
â gwaith cerrig beddi:
adnewyddu neu o'r newydd**

Gweithdy Pen-y-bryn
Cefn-y-bryn, Bethesda

Ffôn: gweithdy 600455
gartref 602455
personol 07770 265976
Bangor 360001

Gwasanaeth personol ddydd a nos

Y Douglas Arms

* Lluniaeth i Bartion * Te Cynhebrwng *
* Gardd Gwrw * Te a Choffi *

Oriau Agor

Llun - Gwener: 6.00 - 11.00

Sadwrn: 3.30 - 12.00

Sul: Pnawn 1.00 - 4.00, Hwyr 8.00 -11.00

01248 600219

www.douglas-arms-bethesda

Cewch groeso cynnes gan
Gwyn, Christine a Geoffrey

Gareth Williams
Trefnydd Angladdau

Crud yr Awel
1 Ffordd Garneddwen
Bethesda

Ffôn: (01248) 600763 a 602707

GWASANAETH DYDD A NOS

Oriel Cwm

Cwm y Glo, Caernarfon

Gwasanaeth fframio lluniau o
bob math ar gael ar y safle
Prisiau rhesymol

Arddangosfa gan artistiaid lleol

Ffôn / Ffacs 01286 870882

RICHARD S. HUMPHREYS

JOHN ROBERTS

Paentiwr

Papurwr

Teilsiw'r

Symudol: 07747 628650

Ffôn: 01248 600995

CAFFI COED Y BRENIN

1 Rhes Buddug, Bethesda

Ffôn: 01248 602550

karena@agoriad.org.uk

Bwyd cartref blasus
(mewn awyrgylch cyfeillgar)

Cinio arbennig bob dydd Iau

Bwyd i'w gario allan

Gwasanaeth arlwyio ar gyfer
partion o bob math -
plant, pen-blwydd ac ati
(yn y caffi neu mewn lle o'ch dewis chi)

Cacennau ar gyfer pob achlysur
e.e. priodas neu ben-blwydd

Prisiau rhesymol

BISTRO'R BRENIN
(Bwyty Trwyddedig)

Rydym yn croesawu partion
o bob math - dathlu pen-blwydd
ac achlysuron arbennig eraill.
Beth am eich Parti Nadolig?

Gadewch i

Londri Coed y Brenin
wneud eich golchi

Londis Bethesda

☎ 01248 605566

Archfarchnad hwylus

Gwasanaeth personol

gyda'r pwyslais ar y cwsmer

Tocynnau Loteri, cardiau a biliau trydan a nwy
Ar agor 7.00 y bore tan 10.00 yr hwyr
7 diwrnod yr wythnos

C.L. JONES

Masnachwyr Coed a Nwyddau Adeiladu

Bethesda 01248 600045

Caernarfon 01286 676070

Llangefni 01248 751677

Cludiant am ddim yn lleol

Stoc helaeth ac amrywiol

Croeso i gyfrifon masnachol

Staff cyfeillgar a phroffesiynol

Popeth ar gyfer y diwydiant a D.I.Y

Mynytho 01758 730768

Llanrwst 01492 640794

Siop yn 01492 640794

Llanrwst

Mae Arddangosfa Ceginau ac Ystafelloedd Ymolchi yn ein cangen yn Llangefni

Beth sy'n digwydd yn y Dyffryn?

PESDA ROC

Dwy noson wych yn Neuadd Ogwen

Nos Sadwrn,
31 Ionawr
am 7.30

DAFYDD IWAN
a gwestai arbennig

Nos Sadwrn
28 Chwefror
am 7.30

STEVE EAVES
a
LLEUWEN STEFFAN

**Canolfan Cefnfaes
BETHESDA**

GYRFA CHWIST

27 Ionawr
10 a 24 Chwefror

am 7.00 o'r gloch

Dewch i fwynhau
nosweithiau difyr

**DYDDIADUR BOREAU COFFI
2015**

24 Ionawr Cefnfaes
Cronfa Apêl Tracy Smith.

28 Chwefror Neuadd Ogwen
Plaid Cymru.

21 Mawrth Neuadd Ogwen
Eisteddfod D. Ogwen.

28 Mawrth Neuadd Ogwen
Plaid Lafur.

18 Ebrill Cefnfaes
Cymdeithas Capel Jerusalem.

09 Mai Neuadd Ogwen
Cymorth Cristnogol.

27 Mehefin Neuadd Ogwen
Eisteddfod D. Ogwen.

26 Medi Neuadd Ogwen
Plaid Cymru.

31 Hydref Neuadd Ogwen
Eisteddfod D. Ogwen.

Pwysig
Os yn trefnu Bore Coffi yn ardal
Bethesda, bydd y rhestr uchod yn
gymorth i chi ddewis dyddiad gwag.
Gallwch wedyn gynnwys eich dyddiad
chi ar y rhestr hon.
Bydd yn cael ei diweddarau ac yn
ymddangos pob mis.
Anfonwch y manylion at Neville
Hughes (600853).

Marchnad Ogwen

Yr ail ddydd Sadwrn yn fisol

14 Chwefror
Neuadd Ogwen,
9.30am - 1.30pm

14 Mawrth
Neuadd Ogwen,
9.30am - 1.30pm

Bwydydd, Creffttau, Caffi

www.marchnadogwen.co.uk
Twitter #marchnadogwen
Facebook

**Cymdeithas Hanes
Dyffryn Ogwen**

Nos Lun 9 Chwefror 2015
am 7.00 o'r gloch

James Griffiths

Cysylltiadau Cerddorol

£1.50 wrth y drws neu am
ddim i aelodau

**EGLWYS UNEDIG
BETHESDA**

**‘LLENWI’R
CW PAN’**

Dewch am sgwrs a phaned

Bob bore dydd Iau
rhwng 10.00 o'r gloch a
hanner dydd

**Rhag-hysbysiad
Plaid Cymru
Cangen Dyffryn Ogwen**

Cynhelir

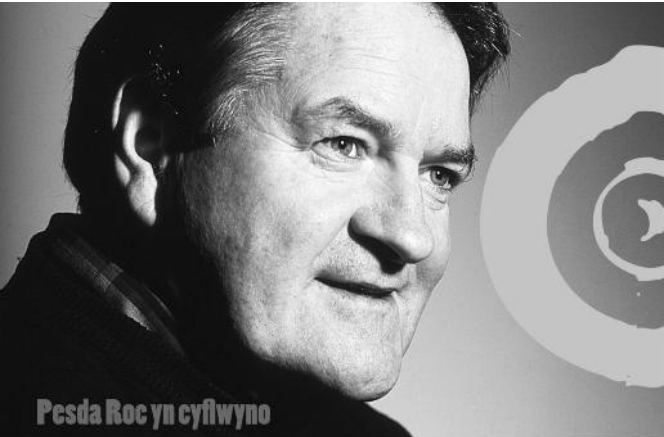
**Cyfarfod Blynyddol
am 7.00 o'r g;och**

**CYFARFOD AGORED
am 7.30**

Siaradwr Gwadd

RHUN AP IORWERTH

Nos Wener, 27 Chwefror
yng Nghanolfan Cefnfaes

Pesda Roc yn cyflwyno

**DAFYDD
IWAN** Calfari

Nos Sadwrn Ionawr 31 7.30pm
Neuadd Ogwen, Bethesda £10

Sesiynau Siarad i Ddysgwyr
11-12, 2il Ddydd Sadwrn bob mis ym Marchnad Ogwen,
Neuadd Ogwen
11-12, 4ydd Dydd Sadwrn bob mis yng Nghaffi Fitzpatrick's

Cyrsiau Iaith yn Neuadd Ogwen
Rydym yn casglu enwau i gynnal cyrsiau WLPAN yn Neuadd
Ogwen i ddechrau diwedd Ionawr 2015. Os ydych yn
adnabod unrhyw ddarpar ddysgwyr, mae cyfle iddynt
gofrestru yn Siop Ogwen neu yn Neuadd Ogwen.

Am fwy o wybodaeth neu i wirfoddoli yn y sesiynau siarad,
cysylltwch â Meleri ar 01248 602131

CHWFERFOR

**NEUADD
OGWEN**

7	Pontio ar y Lôn SMASHED	7.30pm	£12/10
9	Theatr Plant SHABWM	8.15pm	£5
13	Ffilm WITHNAIL & I (R)	7pm	£5
14	MARCHNAD OGWEN + Sesiwn Siarad i Ddysgwyr 11am	9.30am	am ddim
14	Ffilm Plant THE SECRET OF KILLS (NR)	4pm	£3/5
14	SGWRS HANES Pesda Roc, GIG SION RICHARDS	7.30pm	£4
22	Bwyd & Diod CINIO DYDD SUL/SUNDAY LUNCH	1.15pm	£15/12
27	Ffilm THE OVERNIGHTERS (PG-13)	7pm	£5
28	MARCHNAD PESDA	9.30am	am ddim
28	Ffilm Plant SPIRITED AWAY (PG)	4pm	£3/5
28	Pesda Roc STEVE EAVES, LLEUWEN STEFFAN	7.30pm	£10
	CWRS WLPAN - Dydd Llun a Iau/Monday & Thursday	2.45pm	
	Cymraeg i Ddechreuwyr/Beginners Welsh - Iau/Thurs	10am-12	

www.neuaddogwen.com

OGG THEATR FILM PLANT BAI/BWYD GWETHDAI CEU